

DOLENJSKI TIŠTAN

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA O

STUDIJSKA KNJIŽNICA
MIRANA JARCA
NOVO MESTO

MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDE Novo mesto — Izhaja vsako sredo — Posamezna številka 10 din — LETNA NAROČNINA 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 3 amer. dolarje — TEK. RACUN pri Komunalni banki v Novem mestu št. 60-KB-16-Z-24

Stev. 16 (422)

LETO IX.

NOVO MESTO, 23. APRILA 1958

UREJUJE uredniški odbor UREDNISTVA IN UPRAVLJANJA Tone Gošnik — NASLOV Cesta komandanta Staneta 30 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročeni rokopisov vračamo — TISKA Casopisno podjetje Slovenski poročevalci v Ljubljani

Pozdrav Sedmemu kongresu ZKJ

Delovni ljudje Dolenjske pošljamo VII. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije in vsem njegovim delegatom pristrčne pozdrave!

V času, ko stopa človeštvo z naglimi in velikimi koraki v socializem, se spominjamo bližnje preteklosti. Kar so bile nekoč samo sanje milijonov ljudi, se je spremenilo v resničnost. Strel pred Zimskim dvorcem v Petrogradu se podrl siar svet, v delu velikega Lenina pa so se uresničile besede Marxa in Engelsa: Tovarne delavcem, zemljo kmetom! Pogumano in svetlo pot k novemu življenju je pokazala narodom stare Jugoslavije Komunistična partija. Nasilje starega, mračnega sveta jo je hotelo zadušiti in strel, a uničiti je ni moglo. Iz ljudstva je pognala, iz njegovih globokih, neusahljivih vrelcev je črpala moč, da je preživela Glavnjače, Obznano in kraljeve nasilnike.

Komaj sedemnajst let je poteklo, kar so naši narodi pod vodstvom tovariša Tita na poziv svoje Komunistične partije zgrabili za orožje in zbrinili z naših zastav suženstvo, sramoto, tujev jarem in hlapčevanje ugašajočemu svetu. In komaj trinajst let je do Osvooboditve.

A če se danes ozremo na prehojeno pot, smo ponosni na ustvarjeni napredek. Nova, svobodna domovina je naša, čisto naša — brez tujih kapitalistov, brez polkolonialnega suženstva in odvisnosti od tuje milosti. Tovarne, elektrarne, nove ceste in železnice, novi rudniki in prenavljalne se kmetištvo — to so naši uspehi. Delavsko in družbeno upravljanje, celoten sistem naše socialistične demokracije — to je naša pot v srečno bodočnost. Zato pri nas ni več vladajočih ne vladanih. Vsakdo nosi del odgovornosti, del zasluga za uspehe in del krivde za neuspehe, kot je pred kratkim dejal tovariš Kardelj.

Za vsem, kar smo dosegli, zgradili, postavili in zasnovali, za vsem in v vsem tem pa je naša Partija. Stotisoči jugoslovanskih komunistov so dali vse svoje moči, vso svojo ljubezen in neizmerno poštovanost, da bo nova Jugoslavija naš resnični dom. Milijonske množice so šle za njihovim zgledom in sodelovale v reševanju vseh družbenih in političnih vprašanj.

Zato stojimo enotni na socialističnih tleh.

Zato je Program Zveze komunistov Jugoslavije, ki ga bo te dni sprejel Sedmi kongres, naša skupna pot v srečno bodočnost. Mar bi sploh moglo biti drugače po vsem tem, kar smo doslej živeli, dosegli, naredili in ustvarili za našo domovino? Mar bi bilo mogoče bolj zgoščeno, strnjeno in življenjsko resnično opisati velike in odgovorne naloge, ki čakajo v novem razdobju Zveze komunistov Jugoslavije in slehernega posameznega komuniste? O tem pravi osnutek novega Programa ZKJ tudi tole:

... Živimo v najusodnejšem in največkratnejšem času dosedanjega zgodovinskega človeštva. Sodobna dela človeškega razuma in roh: presegajo celo najsmelejše vizije sanjaveč; človek osvaja vsemirje, prak-

voja ter revolucionarnih akcij delavskega razreda svetovni sistem...

... V dosedanjem gibanju, v zavestnih socialističnih akcijah, v radostih in stiskah človeštva, smo mi, jugoslovanski komunisti, vedno gledali smelo in visoko dvignjene glave naravnost v oči slehernemu položaju.

Vedno smo se borili zato, da bi bili enakopravni del mednarodnega gibanja, socialističnih in vseh progresivnih miro-ljubnih ter demokratičnih sil sveta; idejno smo se solidari-zirali in smo vedno pomagali po svojih močeh in možnostih vsaki akciji za mir, svobodo in socializem, veselili smo se vseh zmag svobode, demokracije in

socializma in črpali iz teh zmag moralno moč in izkušnje za nadaljnje delo. Ko bodo naši bodoči rodovi prebrali zgodovino boja za socializem, se nas ne bodo sramovali. To, kar smo bili doslej, bomo tudi vnaprej — zvesti poborniki internacionalizma, prijateljevstva in bratstva med narodi.

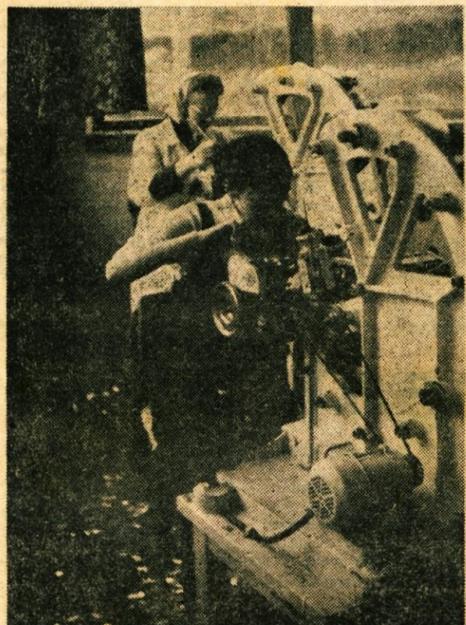
Cilji in ideje Programa — dolžnost in čast jugoslovanskih komunistov

Ze smo izbojevali odločilne bitke za prihodnost, kakršne si želimo. Toda mi nismo zadovoljni z doseženim, zastavljamo si še bolj zamotane in še težje naloge. Pogoj, da jih uresničimo, je enotnost naših vrst. Cilji in ideje, ki smo si jih zapisali v svoj program, so vodila našega boja, dolžnost in čast revolucionarnega življenja slehernega jugoslovanskega komuniste.

Da bomo izvedli svojo zgodovinsko vlogo pri stvarjanju socialistične družbe v naši deželi, moramo posvetiti temu smotru vse svoje sile, biti moramo kritični do sebe in do svojega dela, nepomirljivi nasprotniki slehernega dogmatizma in zvesti revolucionarnemu ustvarjalnemu duhu marksizma. Nič, kar je ustvarjeno, nam ne sme biti tolikanj sveto, da ne bi mogli prek njega in prepustiti mesto še naprednejšemu, še svobodnejšemu, še bolj ljudskemu.

Za te velike cilje in plemenite ideje je vredno živeti in vredno pošteno delati. Zato bo Program Zveze komunistov Jugoslavije temelj bodoče aktivnosti milijardnih množic naše domovine in svetlo orožje naše nadaljnje borbe za socializem.

Sedmemu kongresu ZKJ in vsem njegovim delegatom: pristrčne, tovariške, tople borbene pozdrave vseh delovnih ljudi Dolenjske!

V preteklosti Dolenjska industrije skorajda ni poznala. Po vojni, predvsem v zadnjih letih, je pa naredil celoten razvoj okraja velik korak naprej. Zlasti je ta napredek občuten v rasti industrije in v utrjevanju ter razvijanju vrste manjših podjetij, ki so za nadaljnji razvoj gospodarstva v posameznih občinah zelo pomembna. Tako se na primer razvija na Vrtači pri Semiču obrat ljubljanske tovarne Telekomunikacij. Iz skromnega začeta — komaj 7 ljudi je imel kolektiv, ko je pred leti zadihnil — se je podjetje razvilo in daje danes zaslužka 130 ljudem, predvsem ženskam iz Semiča in okoljskih vasi. Se letos bodo na novo zaposlili 30 ljudi, pozneje pa še več. — Podoben obrat Telekomunikacij je po vojni zrastel tudi v Sentjerneju, kjer je zaposlenih že nekaj več kot 100 ljudi. Tretji obrat Telekomunikacij pripravljajo prav zdaj v Mokronogu.

Industrija v okraju sorazmerno hitro narašča. Za njen razvoj in utrjevanje smo v zadnjih 4 letih vložili milijardo in 406 milijonov dinarjev iz zveznih, republiških in okrajnih sredstev. Industrija spreminja gospodarsko podobo Dolenjske, prinaša kruh, zaslužke in lepše življenje. Medtem ko smo nekoč poznali le izseljevanje, iskanje kruha v tujini in revščino, si danes z znatno pomočjo socialistične skupnosti gradimo lepši jutrišnji dan.

Klubi mladih proizvajalcev

Pred dnevi je bilo v Ljubljani posvetovanje mladih proizvajalcev, katerega se je udeležilo okoli 120 delegatov iz vseh večjih slovenskih podjetij.

V referatu tov. Marjana Rožiča so bile podane smernice za delo KMP. Klubi mladih proizvajalcev so še zelo mladi, a so vendarle že pokazali viden uspeh. Med najboljšie pristaevalec klube v Litostroju, Zeelezarni Jesenice in v tovarni Stol (Duplica). Ostali klubi so se še borili z začetnimi težavami in jim bo ravno ta posvet prinesel nove smernice za delo.

Osnova za plodno delo klubov je dobra mladinska organizacija. Najvažnejše je torej dvigniti in pospešiti delo mladinske organizacije. Naloga klubov mladih proizvajalcev je, da usposablja mlade

de kadre za delavske svete. Ni so važna le razna predavanja, ekskurzije in podobno, važno je predvsem to, da mladega delavca seznanimo z vsemi proizvodnimi problemi, s tarifno politiko, z normami in s podobnim. Namen klubov je vzbuditi v mladem človeku zanimanje za ostalo življenje v podjetju. V ta namen bodo letos v Bohinju štetinski seminarji za delavske mladine, kamor bodo poslani najboljši mladinci, ki bodo lahko prinesli znanje na ostalo mladino.

Na Dolenjskem smo že pred leti poskušali z ustanovitvijo teh klubov, ker pa niso dobili strokovne opore, niso uspeli. Novo mesto je na tem posvetovanju zaštopalo 7 mladincev, ki bodo sklepe prinesli na ostalo mladino v podjetjih. Upamo, da bomo tudi v Novem mestu in drugje v okraju kmalu čuli kaj več o delu klubov mladih proizvajalcev. S. D.

Jamstva in sklepi OLO

Zaradi znatno povečanih nalog nekaterih podjetij spričo gradnje avto ceste, so morala ta podjetja kupiti nekaj tovornih avtomobilov za prevoz blaga. Okrajni ljudski odbor je dal jamstvo za tale podjetja: Gorjanci, ROG, Gospodarska poslovalna zveza, Trgovsko podjetje Trebnje, obe Zdravilišči, tovarna zdravil »Krka« in drugim, ki so dobila kredit za nakup prvotnih sredstev. Hkrati je OLO poskrbel, da se bodo amortizacijska sredstva teh podjetij uporabljala za plačilo najetega kredita.

Izvoz v marcu

V marcu smo izvozili v tujino blaga za 11 milijard dinarjev, v prvem četrtletju 1958 pa skupno že za 29 milijard din, kar je približno za 3,5 milijarde več kot lani v istem razdobju.

tično postaja gospodar neslutentih energij, dovolj močnih, da vse človeštvo osvobodí vsakršnega ponižanja, pomanjkanja in revščine, vseh dosedanjih materialno - tehničnih omejitev.

Razvoj terja enotnost sveta

Neprekinjeni proces večanja produktivnosti čela ter odpravljanja razlik med umskimi in ročnim delom doživlja danes nov kvalitativen skok. Uporabljanje dosežkov fizike, elektronike in automatizacije za izpopolnjevanje proizvodnje odpira slehernemu posamezniku perspektivo, da do maksimuma razvije svoje ustvarjalne sposobnosti. V takih razmerah postaja, če toliko bolj nesmiselna degradacija človeka na položaj mehaničnega strojnika strojev. Človekova moč in ustvarjalna sila sta se tako razvili, da so jima postali kapitalistični družbeni odnosi nevdržni okovi. Prav tako so tudi dosedanje odnosi med državami, ki spominjajo na odnose med srednjeveškimi mesti, zaprtimi med svoja obzidja, vse bolj v nevdržnem nasprotju z razvojem proizvodnih sil. Ekonomska, tehnična in znanstvena moč realno ter v vseh pogledih vedno bolj ne samo omogoča, temveč prav kategorično terja uresničitev enotnosti sveta. Ves ta velikianski materialni in tehnični napredek vedno hitreje in vedno v večjem obsegu ustvarja materialne pogoje za komunizem. Le zaostali družbenopolitični odnosi in sveto so krivi, da moč atomske energije je vzbujala tudi strah pred prihodnostjo, da se je pošast vojne in uničenja zgrnila nad sodobno človeštvo...

Socializem postaja svetovni sistem

... Živimo v času najglobljih, najbolj vsestranskih revolucionarnih sprememb v človeški družbi. Socializem postaja v najrazličnejših pogledih zaradi delovanja objektivnih zakonov družbenega raz-

Zvezna ljudska skupščina, ki se je 19. aprila sestala na skupni seji obeh zborov, je izrazila in potrdila voljo in željo vseh jugoslovanskih narodov s sklepom, da bo tovariš Josip Broz - Tito ponovno predsednik republike. Iz vseh krajev države dobiva maršal Tito pristrčne čestitke ob ponovni izvolitvi, v katerih mu delovni ljudje naše domovine, kolektivni, družbene organizacije, ljudski odbori, prosvetne, kulturne in druge ustanove in posamezniki iz vseh JLA pošiljajo plamteče pozdrave in mu želijo dolgo in srečno življenje. Da bi bil naš ljubljani maršal še mnogo let na čelu naše socialistične domovine, mu iskreno želijo tudi vsi delovni ljudje Dolenjske!

Tovariš Tito pride!

Gor. Kronovo, 20. aprila

V brigadnem naselju »BORIS KIDRIČ« v Gornjem Kronovu je potekla današnja nedelja v mrzličnem okraševanju prostora pred barakami. Dekleta in fantje so zasajali drevesca, kraljica in potji in steze, drugo so vneto čistili šipe in skrbeli, da ne bi kje ležala kaka smet, koček papirja ali kaj podobnega, kar bi lahko pokvarilo lepo podobo naselja na robu gozdiča. Pri vstopu je skupina brigadirjev in brigadirjev potiskala v hrib velik traktor. Nekateri so sedeli na stroju, drugi so ga pomagali riniti.

»Ze vozite?«
»Se ne, učimo se!« so smejanje odvrnili in nekdo je začel vrteči zaganjač, da bi pognal motor.

»Pazi, kako to ide!« sta se oglasila ob kozolcu dva Medjimurca in napeto opazovala trud tovarišev, ki se jim ni takoj posrečilo, da bi oživel traktorjev motor.

»Toda, fantje, danes je nedelja, zakaj potem taka naglica pri delih v naselju?« sprašujem dalje.

»Sto neznate? Druš Tito će doći, sutra ili preksutra, pa se pripravimo!« je bil vesel odgovor mladih Čakovčanov.

»Tovariš Tito nas bo obiskal, je že v Ljubljani!« so nam radostno pripovedovali brigadirji in brigadirke tudi v Mačkovicu. V Glavnem štabu MDB so potrdili, da se v vseh naseljih mladina že več dni veseli obiskov delegatov VII. kongresa ZKJ, ki so zdaj v Ljubljani, v počastitev Kongres

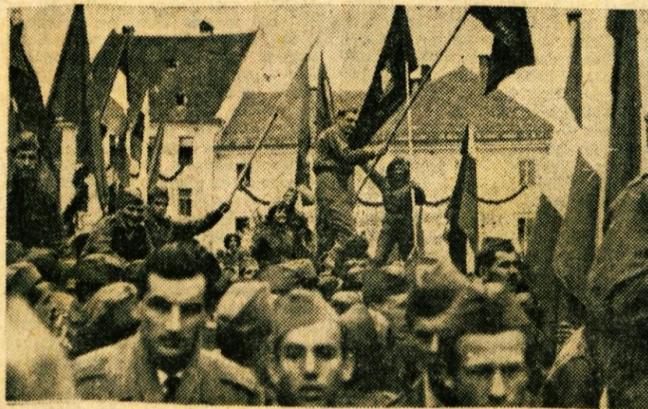
največja želja brigad pa je seveda: obisk predsednika republike maršala Tita. Kam bo prišel, kdaj, v katero brigado? Ugibanj je toliko, kolikor je mladih src vzdolj avtocest; želja pa se bo seveda lahko uresničila samo nekaterim.

Povsod, kjer smo bili te dni, nas je zunanja podoba naselij prijetno razveselila: barake z okolico so okrašene s cvetjem, gesli in zastavami. V ponedeljek zvečer bodo povsod zagoreli taborni ognji, ob katerih bodo mladinci izvedli program, posvečen VII. kongresu. Prebrani bodo tudi sklenili Glavnega štaba MDB o proglašenju udarnih brigad, ki so danes zaključile 10-dnevno tekmovanje v počastitev Kongres

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR NOVO MESTO

OKRAJNI KOMITE ZKJ

OKRAJNI ODBOR SZDL

Najživi 1. maj — Praznik dela!

VREME

ZA CAS OD 25. IV. DO 4. V.

Konec tekočega tedna ali v začetku prihodnjega tedna dva dni dež in hladno, sneg deloma do nižin. Zatem izboljšanje. Sprva slana, pozneje otoplitev. Za 1. maj pričakujemo lepo vreme, kmalu nato pa dež z nevihtami in ohladitve. Zatem v splošnem nestalno s pogostimi nevihtnimi padavinami.

Beseda o gasilcih

Zapiski z redne letne skupščine Dolenjske gasilske zveze

Armada prostovoljnih gasilcev v našem okraju je iz leta v leto večja in sposobnejša, da se soperstavi vsem vrstam uničevalcev ljudskega promona. A tudi naloge rastejo iz leta v leto. Nove tovarne, nove stavbe, novi objekti, ki rastejo iz dneva v dan, vključujejo v varovalni sistem, v katerem ima prostovoljno gasilstvo veliko in odgovorno nalogo. Te naloge se ponekod hitreje veščajo, kot se izboljšuje oprema in strokovna usposobljenost gasilskih čet. O vsem tem so razpravljali na letni skupščini Dolenjske gasilske zveze v Novem mestu 13. aprila.

Razumljivo pa je, da se gasilci ne strinjajo s tako delitvijo okrajnega gasilskega sklada, kot je bila lani. Osem občinskih gasilskih zvez je dobilo skupno 1.617.805 din, Črnomljska sama 1.643.828 din, novomeška pa celo 2.854.567 din. Iz tega sklada se je nabavljala gasilska oprema. Več kot čudno je tudi to, da se na Dolenjsko gasilsko zvezo ne more najti i rostora za pisarno in kaže, da se bo morala seliti iz Novega mesta.

Kot so poudarili na občnem zboru, pa gasilska organizacija v okraju ni samo velika armada varuhov imetja, sicer se vedno s pomanjkljivo opremo in strokovnim znanjem, pač pa tudi močan družbeni faktor, ki združuje ljudi v plemenitem cilju. Marsikje na podeželju je gasilska organizacija edino društvo, ki skrbi za kulturno prosvetno izobraževanje in razvedrilo ljudi. To dokazuje številke o tej dejavnosti gasilskih društev v preteklem letu, ki so jih prebrali na občnem zboru.

Več obojestranskega sodelovanja, to je ostalih organizacij in gospodarskih podjetij ter ljudskih odborov z gasilskimi društvi in obratno, bo delu in koristim, ki jih ima družba in posamezniki od gasilskih organizacij, le v prid.

»Nepolitični« gasilcev ne potrebujemo!

Vsi ostanki preteklosti in razne pomanjkljivosti tudi še niso odstranjene iz gasilskih organizacij. Komaj verjamemo, čeprav je res, da je še 27 odstotkov gasilcev, ki niso člani SZDL in drugih organizacij in se kašatijo v gasilskih enotah pod krinko neke »nepolitičnosti«. V Mokronogu so dvakrat sklicali občni zbor obč. gasilske zveze, pa obakrat brezuspešno. Na mokronoškem koncu v nekaterih gasilskih organizacijah hudo škripajo, boljše rečeno: zelo močno cvili. Ni mogoče z ničemer opravičiti gasilcev na Trebnjskem, ki so dopustili, da so osi gasilskega voza toliko zarjavlele, da se kolosa niso obračala in so morali prednji del voza nesti iz orodjarnje. Ali pa, da motorika v Beli cerkvi niti po polurnem prizadevanju ni potegnila vode. Pa gasilci iz Mirne, ki so odrinili na gašenje požara v Prelesje brez goriva v motoriki! Kot so poudarili na občnem zboru, je tudi zapoznel prihod novomeške čete na vajo v požarnovarnostnem tednu pustil črno piko na sposobnosti enote.

S čem se tudi gasilci ne strinjajo

Z gasilskim denarjem se je marsikje dela, kot da to ni družbeni denar. V blaginjah društev, ali bolje v žepih blaginjav leži precej gasilskega denarja, nad katerim ni dovolj kontrole. Napočeno je tudi, da društva nakupujejo za svoj denar manj potrebne stvari, kot so mize, stoli, kozarci in pod., kot so napravili v Šentlovcu, na Trebnjskem vrhu, v Ziljah in drugod. Po nepopolnih podatkih so dale veselice pri 18 društvih okoli 630.000 din dohodka. Za veliko večino veselice pa ni podatkov.

Sklepi OLO Novo mesto

Na seji obeh zborov OLO Novo mesto so 13. aprila med drugim sprejeli sklepe, da najame OLO 38 milijonov dinarjev posojila za gradnjo stonovanj za svoje uslužbence. Na isti seji je bil sprejet sklep o izvolitvi sveta za splošne zadeve pri OLO Novo mesto. Svet bo obravnaval zadeve, ki se izločijo iz pristojnosti sveta za npr. zbiranje za pristanek sveta za npr. zbiranje Riko Cigrej, za vršička dolžnosti načelnika sveta pa Zvonko Perc.

V dopolnitvi odloka o težkih delovnih mestih prosvetnih delavcev v kraju, katero je sprejel OLO, so tudi šole Radenci, Zagorčani in Stari trg ob Kolpi, Radenci in Zagorčani prideta v prvo skupino za prejemanje posebnega dodatka za težko delovno mesto. Stari trg pa v drugo.

Okrajni ljudski odbor je osvojil predlog, ki ga bo poslal ljudski skupščini LRS nanaša pa se na preselitev sodišča iz Metlike v Cr-

Mokronog je zmagal

620 članov kolektiva Kmetijsko gozdarskega posestva Novo mesto je izvolilo nov 51-članski delavski svet

Mračno jutro v soboto, 12. aprila, ni napovedovalo najboljšega obiska in udeležbe na volitvah delavskega sveta v kolektivu Kmetijsko gozdarskega posestva Novo mesto. Več kot 600 gozdnih in kmetijskih delavcev iz desetih sindikalnih podružnic je izbralo 51 članov delavskega sveta.

»Na Gorjancih ga je več kot deset centimetrov in kmalu bi se moral vrniti domov,« je povedal drvar na volišču v Bršljini. Ob osmih, ko smo bili tam, je navzlic naletavajočemu snegu in kislemu vremenu volilo že več kot dve tretjini volivcev. Volišče so lepo okrasili.

Mokronožani so se odrezali kar se da. Predsednik volilne komisije je povedal: »Ob pol sedmih so bili zbrani že vsi naši delavci. Čas smo porabili za pogovor o delavskem samoupravljanju, načinu voli-

te in gradnji gozdne ceste na Raduljo.

Tudi listke smo razdelili in ob sedmih so se začele volitve. Zaključili smo točno ob 7.05. Od 56 volilnih listkov je bil samo eden neveljavni. Mislim, da bomo v tekmovalju, ki smo ga napovedovali, kar prvi ...

Na predvolilnih zborovanjih so nekatera sindikalna organizacija izrazila željo, naj bi posamezne volilne enote tekmovale v udeležbi na volitvah, v času izvedbe volitev in v okrajnih voliščih.

V dneh pred volitvami so si kolektivni volilni enot zelo prizadevali, da bi volišča čim bolj ureddili in pri tekmovalju dosegli kar najlepši uspeh. Tu

Slabe volje so bili tudi na volišču Gozdnega obrata na Poljanah, kjer so morali samo enega delavca čakati do dveh popoldnih.

Delovni ljudje so se zavedali, da volitvo svoje predstavništvo v svet delavskega samoupravljanja. Kljub slabemu vremenu - saj je bilo po hribovitih predelih tudi do petnajst centimetrov snega - so delavci iz oddaljenih krajev vstajali že ob treh zjutraj, da so lahko takoj ob sedmih prišli na volišče, oddaljeno celo do 18 km.

Volitev se je udeležilo 95,64 odstotkov članov kolektiva. Neopravičen izostanek ni bilo. Od vseh oddanih glasovnic jih je bilo 9,28 odstotkov neveljavnih, kar je najbrž posledica preslabega načina volitev.

Volilna komisija, ki je ocenjevala izid tekmovalja med volilnimi enotami, je imela težko nalogo. Vsa volišča so bila namreč približno enako urejena in okrašena, prav tako ni bilo nikjer neopravičen izostanek. Volilna enota Kmetijski obrat Poljane je morala biti na žalost izključena iz tekmovalja, ker je prekršila pravila. Namesto ob sedmih urih je prišla tekmovali že ob 5.30 in do šestih zjutraj zaključila volitve. Preveč se jim je mudilo - hoteli so na vsak način biti prvi. Sicer pa zaslužijo vso pohvalo.

Pri izidu tekmovalja je bil upoštevan le čas (v oklepaju), v katerem so bile volitve opravljene:

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Ze na sestanku vojnih ministrov NATO v Parizu, ki je bil zadnje dni, je bil francoski vojni minister Chaban-Delmas v hudo neprijetnem položaju. Koga je on zastopal na tem sestanku? Uradno niti ni bil več vojni minister, saj je vlada pod predsedstvom Felixa

SPET PADEC VLADE

Gaillarda odstopila. Vse to seveda slabi ugled in položaj Francije ne samo v svetu, ampak celo med njenimi zavezniki.

In vse to zaradi Alžirije. Ponovno je postalo popolnoma očitno, da Francija ne bo našla miru in stabilnosti, dokler ne bo našla rešitve zapletenemu položaju v Severni Afriki.

Drug pomemben dogodek tedna je bila sovjetska pritožba v Varnostnem svetu, da ameriški letalski manevri z jedrskimi bombami na področju Severnega tečaja pomenijo »izzivljanje in grožnja za mir«, ker imajo za »teoretični cilj Sovjetsko zvezo«.

Strateški pomen Severnega tečaja kot bližnjice za polete med celinami je bil znan že nekaj časa. Vse kaže, da se tega najprej zavedli Američani oziroma dejstvo je, da so si Američani osvojili nekakšen monopol nad Arktikom. To jim omogočajo oporišča na Grenlandiji in drugod. Američani so tudi za astro-

nomanske stroške izdelali celo verigo radarskih postaj, ki naj bi jih pravočasno opozorile na prihajajoče sovjetske izstrelke - ker je pot iz SZ v ZDA čez Severni tečaj pač najkrajša.

Toda ta monopol nad belimi širjavami Arktika se je sicer argel v stalne letalske manevre. Letala, natočena z jedrskimi bombami, dejansko letijo proti Sovjetski zvezi, le da se na določeni točki ustavijo. Na tej točki pa vlada nejasnost. Kaže, da letala lahko preokrajajo to točko oziroma vržejo bombe na sovjetsko ozemlje, če poveljnik letala prejme šifrirano brzojavko z ukazom šefa skupnega štaba z odobritvijo predsednika ZDA. Z druge strani pa se letala vrne taktik, ko prejme sporočilo, naj se vrne. Obe točki sta še nejasni, ker obe izhajata iz nekega novinarskega poročila. Kljub temu se je zaradi tega že razveljavila ZDA žolčna razprava. Kaj se zgodi, če letalo slučajno ne ujame radijskega sporočila, naj se vrne v oporišče? Ali nadaljuje svoj pot ne glede na posledice? Ze to vprašanje je dovolj grozljivo in niso potrebna druga.

Kakor rečeno, te stvari še niso popolnoma znane in morda nikoli ne bodo. Toda če je le malo res, da je vse odvisno od šifrirane brzojavke (in vemo, da se človek prav lahko zmoti), je to brez dvoma povod za hudo zaskrbljenost. Očitno se nekateri preveč igrajo z ognjem - na lastno pest. Toda tisto, kar utegne nepremišljeno povzročiti, bo prizadelo vse človeštvo. Zato je ta zadeva tudi stvar vsega človeštva in ne samo stvar ameriškega poveljstva v Omahi.

Razpisna komisija pri Zavodu za organizacijo in tehniko poslovanja »ORGANIZATOR«

Ljubljana, Titova c. 33-1, razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

1. finančnega knjigovodje za podružnico v Ivančni gorici;
2. knjigovodje-bilancista za podružnico v Litiji.

Pogoji: pod 1. ekonomsko srednja šola ali ustrezna praksa, pod 2. ekonomsko srednja šola in pet let prakse kot knjigovodja bilancista. Osebnih prejemki po pravilniku o prejemkih zavoda. Nastop službe 1. maja ali 1. junija 1958.

Kredit za nakup premoga

Ze v prvih mesecih tekočega leta je bilo ugotovljeno povečanje proizvodnje premoga in po vsej verjetnosti bo to povečanje preko leta še bolj izrazito. Vzpostredno s tem pa je potrebno podvzeti ukrepe, da se prepreči morebitni zaostri v prodaji premoga. Sicer bi razmere zahtevale, da bi rudniki omejili svojo proizvodnjo, kar pa bi pozneje zopet negativno vplivalo na široko potrošnjo ter preskrbo industrije in ostalih objektov, ki potrebujejo premog kot pogonsko sredstvo. Zavedati se moramo, da ne moremo onih količin premoga, ki jih dandanes izgrubimo, nikdar več nadomestiti.

Zato je Narodna banka FLRJ izdelala navodila za odobritev potrošniških kreditov za nakup premoga. Pri tem pa je banka odstopila od splošnih predpisov za ocenitev kreditne sposobnosti potrošnikov. Kredit za nakup premoga lahko dobe tudi oni delav-

ci in uslužbenci ter določeni družinski koristniki, ki nimajo kreditne sposobnosti ene petine zaslужka, toda največ do zneska, ki ga je možno zaračunati z administrativno prepovedjo. Za taka posojila bo banka dajala odobrenje do 31. junija 1958, rok vračanja pa bo 10 mesecev s 6 odstotno obrestno mero. Za marsikoga pa je važno dejstvo, da potrošniško posojilo za nakup premoga ne vpliva na omejitve najetja potrošniškega kredita za druge potrebe.

Gospodarskim in družbenim organizacijam lahko banke odobrijo namenske kredite za nabavo orodij, količine premoga, ki bodo potrebne za pogon in ogrevanje v obdobju prihodnje zime. Te zaloge so lahko večje od predpisanih normativov za zaloge premoga. Za kredite se bo dajalo odobrenje do 31. julija 1958, rok vračanja pa do 31. decembra 1958.

Z nakazanimi ukrepi se bo rešilo vprašanje prodaje proizvedenega premoga, potrošniški bodo pa pravočasno preskrbljeni a potrebni količinami premoga.

Za načrtno raziskovanje zemlje

Spričo tega, da je več opekaren predložilo elaborate za modernizacijo in povečanje proizvodnje opeke, je bilo na seji OLO predlagano, naj bi najprej ugotovili zaloge in kakovost gline, potem šele dali pristanek za investiranje in to opekarni, kjer je največ surovin.

Ta umestni predlog je dal povod za razpravo, v kateri so ugotovili, da so zemeljske plati v našem okraju nasloplje zelo slabo raziskane. Zato bi bilo treba pričeti z načrtno raziskavo tal, da bi vsaj v glavnem vedeli, kaj imamo. Načelno so sprejeli sklep, naj bi del neopredvidenih dohodkov dalj za načrtno raziskavo zemlje. O tem bo sklepal še upravni odbor investicijskega sklada pri OLO.

Gospodarski stiki z Avstrijo

Lani je znašala vrednost trgovinske izmenjave med našo državo in Avstrijo pribl. 44 milijonov dolarjev.

21. aprila na novomeškem trgu

V ponedeljek 21. aprila je bil novomeški živilski trg v zgodnjih jutranjih urah še kar dobro založen, kmalu pa je vsega zmanjkalo in so pa 9. uri prodajali svoje robe le prodajalci okrajnih predmetov (teh je tedajje večina lončarji, prodajalci semen in prodajalci volnenih izdelkov).

Prodajali so: jajca po 13 dinarjev, motovilce po 20 dinarjev merico, radijo po 23 dinarjev, kisa repa in zelje po 25 dinarjev merico, čebulo v venci ob 30 dinarjev dajle, peteršilj v šopih po 10 dinarjev, mlieko po 35 dinarjev liter, maslo v kolobarčkih po 120 dinarjev ter rože.

Na sejmišču je bilo tudi v dopoldanskih urah še vedno zelo živahno, 1175 prističev vseh velikosti in starosti je bilo napodaj. Opaziti smo, da je cena padla kar za cellega tisočaka. Tokrat so manjše prasičke prodajali od 3500 do 6200 dinarjev, večje pa od 6.500 do 20.000 dinarjev. Tudi kupce s Hrvaškega ni bilo toliko, kot morali kmetje s ceno pustiti.

Notranjepolitični tedenski pregled

Za predsednika republike je ponovno izvoljen tovariš Tito

Po verifikaciji poslanskih mandatov sta se pretekli teden v Beogradu sestala najprej oba zbora Ljudske skupščine: zvezni zbor in zbor proizvajalcev. Poslanci obeh zborov so potem, ko so prisegli, izvolili organe in funkcionarje obeh zborov. Za predsednika Zveznega zbora je bil izvoljen ljudski poslanec Dr. Mladen Iveković, za predsednika Zbora proizvajalcev pa Paško Romac. Po konstituiranju obeh zborov so poslanci na skupni seji izvolili ponovno za predsednika Zvezne ljudske skupščine Petra Stamboliča. Za podpredsednike pa so bili izvoljeni Vladimir Simić, Pavle Gregorić in Franc Leškoček. Skupščina je tudi izvolila odbor, ki so na svojih prvih sejah izbrali predsednike in sekretarje odborov.

V soboto pa so poslanci poslušali najprej poročilo predsednika republike Josipa Broza-Tita o delu Zveznega izvršnega sveta v minulih štirih letih. V tri ure trajajočem poročilu je predsednik republike obrazložil vse obsežno delo, ki ga je v pretekli mandati dobil opravil Zvezni izvršni svet na področju izgradnje družbenega in državnega sistema, na področju gospodarstva, socialne politike, pravosodja, notranjih zadev, narodne obrambe in zunanje politike. V današnjem pregledu bomo bralcem posredovali nekaj misli iz prvega dela govora predsednika republike.

Pretekla štiri leta so nam prinesla koristne izkušnje o moči in vrednosti socialistične demokracije, ki jo ustvarjamo v naših lastnih pogojih. Izkušnje so nedvomno potrdile vsa osnovna načela in ves naš politični ter ustavni sistem, kajti v novih oblikah se utrjujejo socialistični družbeni odnosi in na tej osnovi uresničujemo socialistično demokracijo. Na osnovi delavskega

upravljanja, kjer so uspehi na dlani, smo lahko nadaljevali pot k prehodu iz državnih na družbene oblike lastnine nad proizvajalnimi sredstvi. Delavski sveti v podjetjih in organi družbenega upravljanja razpolagajo zdaj s približno 73% vrednosti celotnega družbenega proizvoda, kar dokazuje, da se v naši državi v praksi uresničujejo načela nesopredne socialistične demokracije.

Velik razvoj je bil dosežen tudi pri usposabljanju našega komunalnega sistema. Politično-teritorialna preureditev dežele je omogočila, da se je število občin in okrajev znatno skrčilo, kar nudi realnejše materialno in družbeno osnovo komunalnega sistema. Konec minulega leta je bilo pri nas 1193 občin in 95 okrajev. Komune se ne uveljavljajo le kot organi mest in drugih naselij, skratka krajevno, marveč tudi kot eden glavnih činiteljev našega družbenega in političnega sistema.

Komune so v teh letih prevzele vrsto novih funkcij in dobile številna pooblastila. Vzpredno z razvijanjem delavskega samoupravljanja in komunalnega sistema pa so se v tem času močno razvile tudi druge oblike družbenega samoupravljanja. Iz državne uprave so se na podlagi družbenega samoupravljanja izločile družbene ustanove, ki upravljajo razne javne in družbi potrebne koristne službe. Na področju prosvete, kulture, znanosti, zdravstva, v hišnih svetih itd. dela na stoletično državljanov.

Tudi državni mehanizem v ožjem pomenu besede se je v tem obdobju spremenil v smeri demokratizacije in usposabljanja za opravljanje tistih služb in funkcij, ki sodijo v pristojnosti državnih organov.

Predsednik je govoril tudi o doseženih uspehih v gospodarstvu, za tem pa o naraščanju osebne potrošnje, o zdravstvu, šolstvu, vendar pa bomo s temi uspehi in ugotovitvami seznanili naše bralce v prihodnjih komentarjih.

Potem, ko je predsednik podal poročilo, je ljudski poslanec Lazar Koliševski po sprejemu resolucije Zvezne skupščine, v imenu skupine poslancev prebral predlog, s katerim je predlagal, da našo socialistično državo še nadalje vodi tovariš Tito. Ze medtem, ko je tov. Koliševski bral predlog, pa tudi pozneje med volitvami, so ljudski poslanci prirejali prave ovacije v podporo predsedniku republike. Višek navdušenja pa se je razlil prek skupščinske dvorane potem, ko je predsednik skupščine Petar Stambolić objavil, da so vsi navzoči poslanci (572) soglasno izvolili za predsednika republike ponovno tovariša Josipa Broza-Tita. V trenutku, ko je predsednik Tito stopil na govorniški oder in podal svečano izjavo, so zagrmeli v vseh republiških glavnih mestih in v Beogradu v podporo topovski strelji. Takoj izvolitvi se je predsednik zahvalil za zaupanje, nakar je ljudski poslanec Miha Marinko v imenu 50 poslancev predlagal izvolitev novega zveznega izvršnega sveta. Na prvi seji, ki jo je vodil predsednik republike, so izvolili za podpredsednike Edvarda Kardelja, Aleksandra Rankovića, Rodoljuba Colakovića in Mijalka Todorovića. Zvezni izvršni svet je na tej seji imenoval tudi državne sekretarje in sekretarje v Zveznem izvršnem svetu.

Posojila slovenskim podjetjem

Za hitrejši napredek industrije in rudarstva veliko pomenijo posojila, ki jih daje podjetjem Jugoslovanska investicijska banka. Pred kratkim so dobila posojila za povečanje proizvodnje tudi tla slovenska podjetja: trboveljski premogovnik 362.923.000 din, papirnica v Količevem 913 milijonov in Elektrogospodarska skupnost Slovenije 105 milijonov (za nove daljnovode in transformatorske postaje).

V TEM TEDNU NABIRAMO:

- Ovet dišeče vijolice (samo temnomodre) po 650 din
- Ovet črne trna - trnjule (400 din)
- Korenine regrata (100 din)
- Lubje česminovih korenin (165 din)
- Nabiralca zdravilnih zelišč bomo tudi letos obveščali redno vsak teden, katera zelišča naj nabirajo. Zelišča za katera bomo objavili nabiranje v Dolenjskem listu, bodo odkupovale vse za druge in pooblaščen zbiralci. Kakor tudi skladišče Gosada, Novo mesto. Poleg teh zelišč pa bomo odkupovali še nekatera druga zdravilna zelišča in sicer v manjših količinah. Vsa potrebna navodila dobite pri vaši zadruzi, oziroma v skladišču Gosada Novo mesto.
- Letos se bo odkupovalo veliko manj vrst raznih zelišč, zato pohitite z nabiranjem v spomladanskem času!

Razpis delovnih mest

Komisija za delovna razmerja pri

KMETIJSKEM GOZDARSKEM POSESTVU NOVO MESTO

razpisuje sledeča delovna mesta:

1. BLAGAJNIKA za gozdni obrat Mokronog
2. BLAGAJNIKA za gozdni obrat Straža
3. BLAGAJNIKA za gozdni obrat Črmošnjice
4. MATERIALNEGA KNJIGOVODJE za gozdni obrat Kostonjeva.

Interesenti morajo imeti ustrezno strokovno in šolsko izobrazbo ter najmanj triletno prakso v tej stroki. - Prošnjo z lastnorčno napisanim življenjepisom dostavite KMETIJSKO GOZDARSKEMU POSESTVU Novo mesto do 30. aprila 1958.

S PLENUMA OKRAJNEGA ODBORA SOCIALISTIČNE ZVEZE NOVO MESTO

Stvarne naloge

Vloga kmetijstva v okraju v letošnjem družbenem načrtu — Petletni perspektivni gospodarski načrt terja od vseh kmetovalcev, zadrug in ostalih organizacij kar največ resnih naporov, da bomo velike naloge v kmetijstvu tudi uresničili

Družbeni načrt našega okraja je sprejet. Postal je zakon za vse nas. V skladu s krajnim družbenim načrtom bodo sestavljeni načrti občin. Ti morajo biti še bolj stvarni. Zajeti morajo kot je priporočil okr. ljud. odb. o prav vse gospodarske organizacije v občini in vsa sredstva za uresničitev nalog načrta, od česar je odvisna življenjska raven v okraju.

Se prav posebno mesto določa družbeni načrt kmetijstvu v okraju, področju, kjer je največ neizkoriščenih zalog, kjer je zaostalost še prav posebno izrazita. Ni mogoče zanikati, da so nekatere naloge kmetijstva v družbenem načrtu dokaj napete, da bo njihova uresničitev terjala precejšnje napore in znatna sredstva. Te naloge pa so spet le del nalog, ki jih vsebuje osnutek petletnega perspektivnega načrta; lahko bi rekli, da so uvod v nadaljnje napore za dvig kmetijstva.

O letošnjih nalogah v kmetijstvu, kot o nalogah v bodočih letih, je razpravljala tudi plenum okrajnega odbora SZDL 15. aprila v Novem mestu. Vodil ga je predsednik okrajnega odbora SZDL tovariš Jože Borštnar. V prvi točki dnevnega reda so ocenili potek volitev 23. marca. Udeležba je bila na teh volitvah prav posebno velika. To je zasluga dobrih priprav, številnih sestankov in zborovanj, vseh neposrednih razgovorov z volivci. Ti razgovori so se pokazali kot zelo dober način političnega dela, ki naj bi ostal stalna oblika stika z volivci. Tudi politični aktiv je pri teh volitvah storil svojo dolžnost.

Z glavnimi nalogami, ki jih za kmetijstvo nakazuje osnutek petletnega perspektivnega gospodarskega načrta, je člani plenuma in druge, ki so se udeležili seje, seznanil predsednik OZZ tovariš Viktor Zupančič. Naloge, ki jih predvideva osnutek, so ogromne, toda lotiti se jih moramo brez odlašanja, če hočemo dvigniti kmetijstvo.

PIONIRJI - Ljudska tehnika vabi na tekmovalje!

Okrajni odbor Ljudske tehnike v Novem mestu in komisija za tehnično ugotovitev mladine razpisujeta veliko nagradno razpisovanje pionirskih odredov in njihovih tehničnih krožkov v času od 1. aprila do 30. junija letos. Tekmovanje bo privlečeno v počastitev Dneva mladosti in vsebuje naslednje pogoje: Vsak odred mora v tem času ustanoviti vsaj en krožek tehnične dejavnosti, pripraviti mora domačo razstavno ročnico tehničnih del in sodelovati z najboljšimi izdelki na občinski in okrajni razstavi, ob dnevu mladosti ali na praznik pomladi mora imeti tekmovalje z modeli zmajev, z baloni in kolesarske dirke v polju in hitrostni vožnji. Odred si bo zbral najpotrebnejše orodje za miniaturno delavnico, obiskal bo najbližji obrat, delavnico ali tovarno in o tem bodo pionirji pisali nalogo. Najboljše izmed teh nalog bodo poslali komisiji za objavo v Dolenjskem listu in radiu. Poslušali bodo redovanje o življenju in delu Nikole Tesle, o celotnem poteku tekmovalja bodo morali redno poročati komisiji.

Pri ocenjevanju bo komisija upoštevala prizadevanje odredov in štivilo pionirjev, vključenih v tehnično dejavnost, ne glede na stanje, v katerem je večina odredov v tem področju. Seveda bo ocena strožja za one krožke, ki že delajo; ti bodo morali pokazati večjo pestrost ter kvaliteto.

Ob zaključku tekmovalja bo okrajni odbor LT razdelil najboljšim odredom denarne nagrade: I. — 50.000 din, II. — 30.000 din in III. — 20.000 din za izpolnitev tehničnega materiala odreda.

V poljedelstvu, ki je osnova ostalih panog kmetijstva, bo treba do leta 1961 dvigniti proizvodnjo za okoli 70 odstotkov. To bo možno doseči z rajonizacijo vseh kmetijskih površin, z uporabo priznanih semen, z večjo uporabo umetnih gnojil, strojne obdelave in drugih agrotehničnih pripomočkov, s pridelovanjem novih vrst kultur, zlasti industrijskih in pod.

Povprečni hektarski donos

Se več kot tehničnega dela bo treba prizadevanja političnih organizacij, da prosvetimo kmečkega proizvajalca

Mimo naporov in velikih sredstev pa je za izvedbo nalog, ki jih za dvig kmetijske proizvodnje nalaga načrt, treba tudi veliko političnega dela. Brez tega ne bo šlo, zlasti še zato ne, ker

pšenice v okraju na zasebnih površinah je sedaj 12,5 stotov na ha, na državnih posevkih pa je znatno višji. Do leta 1961 se bo hektarski donos pšenice na zasebnih parcelah dvignil na 24,2 stotov, na državnih pa na 40 stotov. To pomeni skoraj še enkrat večji pridelek na hektar, ali v številkah: pri okoli 7.000 hektarjih kar dobrih 800 vagonov več pšenice.

Podobne stvarne postavke vsebuje osnutek tudi za druge panoge kmetijstva. Nakazuje izredno velik vzpon kmetijske proizvodnje, velik skok iz zaostalosti, kar vse bo terjalo in terja še obilo naporov in truda.

Kmetijski strokovnjaki bodo pomagali sestaviti na osnovi okrajnega plana občinske perspektivne načrte, kot tudi načrt in zadolžitve za vsak sektor, za vsako kmetijsko zadrugo. Potrebno je, da se s temi načrti seznanijo vsi komunisti in člani drugih političnih organizacij, kot tudi ostali delovni ljudje in se složno in odločno lotijo uresničevanja postavljenih nalog.

ne bi prišli k vajam. Zaigrajo pa, da človeka kar spreleti... Dijakinja pripravljala v folklornem krožku več novih piesov; nastopile bodo na šolski proslavi in akademiji. Ze 26. aprila bodo počastili 1. maj dijake v šoli. Sindikalne podružnice v podjetjih, na občini in šoli bodo imele posebne proslave od 27. aprila do 1. maja. Pripravljajo govore, nastop tamburašev in pod., po proslavah pa bodo imeli zabave. 27. aprila zvečer bo taka zabava v »Podgorju« za delavce Telekomunikacij in »Podgorja«. 29. aprila bo v prosvetni dvorani akademija, na kateri bodo nastopili dijaki, tamburaši in prvič tudi moški pevski zbor. Proslave bodo zgodaj zato, da bodo ljudje nato lahko poitili v naravo in razne izlete.

Na sam praznik bo občinska godba zgodaj jutraj igrala budnico. Občinski ljudski odbor bo imel slavnostno sejo, program pa bo te dni še podrobneje sestavljen.

V četrtek je v okviru metliške Ljudske univerze predaval ravnatelj nižje gimnazije Ivan Zelo o vremenskih pojavih in napovedi vremena. Zanimivo predavanje je poslušalo precej ljudi, zlasti mladine.

V soboto 12. aprila so v Metliki, ob veliki udeležbi ljudi pokopali šestnajstletnega Vlada Cvečarja, trgovskega vajenca v Kmetijski zadrugi. Mladji Cvečar je bil na tečaju v Novem mestu. Tu je zbolel za gripo, ki se ji je pridružila še pljučnica in ta je v nekaj dneh pretrgala mlado življenje.

Zadnji sejem v torek 15. aprila je bil zaradi celodnevne deževja zelo slab. Na trg je bilo prignanih 321 volov, 133 krav, 27 telet, 52 velikih in 174 malih prašičev.

V metliški mesnici je zdaj govedina po 280 din, teletina po 350 in svinina po 370 dinarjev. Malo boljši je bil blagovni in

Novi nasadi v Kostanjevici

Turistično društvo v Kostanjevici je kupilo pri mestnem vrtnarstvu v Ljubljani več sto letinskih dreves, kot na primer vrbe žalužke, topole in breze. Drevesa bodo posajena ob cestah, kopališču, na prostoru campinga, ob vodnjakih v mestu in ob šoli.

Po svojih naravnih pogojih je Kostanjevica izrazito turistična. Okolica je polna naravnih lepot. Vendar nekateri prostori v mestu potrebujejo še posebnega naravnega osvežila in dopolnitve. To bo poskušalo Turistično društvo s posaditvijo lepinskih dreves. Tajnik Turističnega društva Jankovič vabi vse, ki bi hoteli okrasiti še posebej prostore ob Krki, svoja dvorišča, studence ali vrtove, da se zgledajo pri njem, kjer bodo ta drevesa dobili zastonj za posaditev.

Nocoj predavanje o izumitelju Josipu Ressleru

Nocoj ob 20. uri bo govoril v Domu ljudske prosvete v Novem mestu univ. prof. dr. Vladimir Murko o izumitelju Josipu Ressleru. Predavanje prireja Dolenjsko muzejsko društvo. Vabljeno!

vsak napor družbe, da bi dvignila kmetijsko proizvodnjo in s tem izboljšala stanje tudi njim samim, smatrajo kot napad na njihovo neodvisnost, na neke njihove tradicije, ki pa so v resnici le tradicije zaostalosti.

Zato so na plenumu še posebej obravnavali vlogo političnih organizacij pri načrtnem razvijanju kmetijstva. Volitve so ponovno pokazale, da je naš politični aktiv sposoben izvesti vsako akcijo, če ima pred seboj stvarno nalogo. Tako stvarna politična naloga za aktiv, zlasti na podeželju, je zdaj uresničitev nalog petletnega perspektivnega razvoja kmetijstva.

Kmetijski strokovnjaki bodo pomagali sestaviti na osnovi okrajnega plana občinske perspektivne načrte, kot tudi načrt in zadolžitve za vsak sektor, za vsako kmetijsko zadrugo. Potrebno je, da se s temi načrti seznanijo vsi komunisti in člani drugih političnih organizacij, kot tudi ostali delovni ljudje in se složno in odločno lotijo uresničevanja postavljenih nalog.

ne bi prišli k vajam. Zaigrajo pa, da človeka kar spreleti... Dijakinja pripravljala v folklornem krožku več novih piesov; nastopile bodo na šolski proslavi in akademiji. Ze 26. aprila bodo počastili 1. maj dijake v šoli. Sindikalne podružnice v podjetjih, na občini in šoli bodo imele posebne proslave od 27. aprila do 1. maja. Pripravljajo govore, nastop tamburašev in pod., po proslavah pa bodo imeli zabave. 27. aprila zvečer bo taka zabava v »Podgorju« za delavce Telekomunikacij in »Podgorja«. 29. aprila bo v prosvetni dvorani akademija, na kateri bodo nastopili dijaki, tamburaši in prvič tudi moški pevski zbor. Proslave bodo zgodaj zato, da bodo ljudje nato lahko poitili v naravo in razne izlete.

Na sam praznik bo občinska godba zgodaj jutraj igrala budnico. Občinski ljudski odbor bo imel slavnostno sejo, program pa bo te dni še podrobneje sestavljen.

V četrtek je v okviru metliške Ljudske univerze predaval ravnatelj nižje gimnazije Ivan Zelo o vremenskih pojavih in napovedi vremena. Zanimivo predavanje je poslušalo precej ljudi, zlasti mladine.

V soboto 12. aprila so v Metliki, ob veliki udeležbi ljudi pokopali šestnajstletnega Vlada Cvečarja, trgovskega vajenca v Kmetijski zadrugi. Mladji Cvečar je bil na tečaju v Novem mestu. Tu je zbolel za gripo, ki se ji je pridružila še pljučnica in ta je v nekaj dneh pretrgala mlado življenje.

Zadnji sejem v torek 15. aprila je bil zaradi celodnevne deževja zelo slab. Na trg je bilo prignanih 321 volov, 133 krav, 27 telet, 52 velikih in 174 malih prašičev.

V metliški mesnici je zdaj govedina po 280 din, teletina po 350 in svinina po 370 dinarjev. Malo boljši je bil blagovni in

Novi nasadi v Kostanjevici

Turistično društvo v Kostanjevici je kupilo pri mestnem vrtnarstvu v Ljubljani več sto letinskih dreves, kot na primer vrbe žalužke, topole in breze. Drevesa bodo posajena ob cestah, kopališču, na prostoru campinga, ob vodnjakih v mestu in ob šoli.

Po svojih naravnih pogojih je Kostanjevica izrazito turistična. Okolica je polna naravnih lepot. Vendar nekateri prostori v mestu potrebujejo še posebnega naravnega osvežila in dopolnitve. To bo poskušalo Turistično društvo s posaditvijo lepinskih dreves. Tajnik Turističnega društva Jankovič vabi vse, ki bi hoteli okrasiti še posebej prostore ob Krki, svoja dvorišča, studence ali vrtove, da se zgledajo pri njem, kjer bodo ta drevesa dobili zastonj za posaditev.

Nocoj predavanje o izumitelju Josipu Ressleru

Nocoj ob 20. uri bo govoril v Domu ljudske prosvete v Novem mestu univ. prof. dr. Vladimir Murko o izumitelju Josipu Ressleru. Predavanje prireja Dolenjsko muzejsko društvo. Vabljeno!

Črnomelj se pripravlja

Na skupnem posvetovanju predstavnikov političnih organizacij, ustanov, društev in gospodarskih organizacij je bilo ugotovljeno, da se prekine s prakso praznovanja delavskega praznika 1. maja iz zadnjih let, ko je bilo praznovanje prepovedano samopodobi posameznikov z usmerjanjem na različne izlete. Ugotovljeno je bilo, da so bili redki, ki so šli na izlete v bližnjo okolico; večina delavcev je ostala doma in izrabila praznik za delo na polju in v vinogradu.

Letošnje praznovanje pa naj bi dalo stvarni poudarek temu največjemu delavskemu prazniku, katerega naj bi sleherni delovni človek zavestno praznoval. Pripravljalni odbor je za vse občino Črnomelj nakazal

tale program: V dneh pred praznikom bodo množična zborovanja po vseh delovnih kolektivih in predstavnikih sindikalnih organizacij bodo govorili o pomenu praznika ter o uspešnem razvijanju in krepitvi posameznih podjetij v sklopu celotnega našega gospodarstva. Svoj razvoj in strm vzpon proizvodnje ter večanje vrednosti družbene proizvodnje bodo večja podjetja nazorno prikazala s primerno ureditvijo izložbenih oken v Črnomlju samem kakor tudi po večjih naseljih Bele krajine. Naselja bo prebivalstvo uredilo in jim dalo praznično podobo; pri tem ne bodo zaostajala podjetja z ureditvijo svojih objektov in kolonij. Zvečer pred praznikom bodo

delovni kolektivni ob sodejstvu vaštanov pripravili grmade po vseh okoliških hribih in ob kresovih bodo kratke svečanosti v počastitev praznika. Planinci se bodo ta večer odzvali z Mirne gore. Praznik sam bodo naznanile budnice godbenikov, pisiki industrijskih siren ter streljanje. Dopoldan ob 9. uri se bodo v Črnomlju vsi delovni ljudje zbrali k skupni povorki in se nato udeležili velikega slavnostnega zborovanja, ki bo na Trgu republike.

Zužemberk za 1. maj

Na predvečer Praznika dela bodo proslave, na katerih bo sodelovala tudi šolska mladina. Člani Partizana in mladinske organizacije v Hinjah, na Dvoru in v Zužemberku. Solske proslave bodo v vseh občinah. Zužemberška mladina bo pomagala postaviti na trgu tudi velik mlaj, pripravila bo kres in sodelovala pri proslavi. Prvega maja se bodo v novi Partizanovi dvorani pomerili strelci, bo pa tudi tekovanje v odbojki in namiznem tenisu. M.K.

Kostanjevica in Podbočje za praznik dela

Tudi v Kostanjevici pripravljajo pester spored za praznik dela. Socialistična zveza je sklicala vse predstavnikih društev in ustanov ter pripravila glavne točke spodbujanja predvsem mladine. Najboljši in največji kres bo nagrajen, za kar predsednik SZDL tovariš Gregel že pripravlja nagrado. Doslej so zagotovljeni kresovi na Stangrah, Prekopi, Vodenicah, Boščah in na državnem posestvu. Prav tako so pripravljene kresovi tudi v podboškem delu občine. Upamo, da se bo zaveteli še kateri in tako presenetili pripravljajalni odbor.

najbolj potrudile, posebno še, ker je že zdaj najavljenih več kot sto gostov iz Cerkelj in od drugod.

Iz krvi rdeče...

(Izbor iz knjige »PISMA NA SMRT OBSOJENIH«, zbral in uredil Franček Saje, strani 330, izdala Državna založba Slovenije v Ljubljani, ki je te dni izšla. Knjiga je dvojezična: najprej je objavljen original (slov. ali srbohrvaški), nato pa prevod (srbohrvaški ali slovenski).

Ludvik Fedran

Ludvik Fedran se je rodil 29. julija leta 1900 v Hudem pri Stični. Na univerzi v Pragi je diplomiral za inženirja kemije. Ker zaradi svojega naprednega mišljenja ni našel doma zaposlitve, je odšel v Čile, po dveh letih pa se je vrnil v domovino. Leta 1941 se je pridružil Osvobodilni fronti in kot kemik sodeloval v tehniški skupini. Po izdajstvu ga je Italijani aretirali 21. maja 1943 in ga čez osem dni ustrelili v Grahovni jami v Ljubljani s petimi drugimi tanci.

Ljuba Minka! Pišem Ti v noči, od 28. na 29. maj. Izgleda, da nas bodo jutraj ustrelili kot talce, čeravno pravijo, da ne. Popolnoma sem umirjen, samo poslovil bi se rad s tem pismom. Kar je bilo lepega in veselega med nama, bom ohranil v spominu do zadnje ure...

Tvoje slutnje so bile pravilne. Ne pusti se več igrati otrokom s svim zajcem (t. j. ogibaj se izdajca Zajca — op. F. S.), ker vidiš, da prinaša nesrečo. Odkar so me prijeli na Mivki, je preteklo le par dni pa se je moja usoda odločila. Skrbi me za otroke, Minka; vzgoji jih lepo, tako kakor sem si zmeraj sam zamišljal...

Morda se bodeš kdaj spomnila name v dobrem; morda jim boš vedela tedaj kaj povedati o mojih nazorih... Teško ali mirno se bom ločil od Vas vseh in vsega. Najlepše Te pozdravlja poslednjič

Ludvik

Jugan in Vesna, otroci! Vama bi hotel napisati vse najlepše, kar morem. Veselil sem se Vajinemu doručanju. Veselje mi je spomin na urice, ko smo se skupaj igrali in pogovarjali. Toda premajhna sta, da bi se me spominjala. Hotel sem Vama biti prijatelj, ne v veselih urah, ker takrat me ne bode ta rabila, ampak v najtežjih trenutkih Vajinega življenja, ko je vsaka prijazna beseda blagodat in vsak nasvet zaklad. Okorne besede niso izrazile, kar sem hotel. Naj Vama naša mamica izroči pismo, ko bode ta velika, da ga bode ta razumela. Lepo, lepo Vaju pozdravlja Vajin oče.

Ludvik

Mihajlo Klajn

Mihajlo Klajn se je bil rojen 26. avgusta 1912 v Daruvaru, Bosna. Na univerzi v Zagrebu se je pridružil delavskemu gibanju. Kot inženir agronomije je bil zaposlen v Osijeku in leta 1937 v Beogradu. Leta 1938 je vodil stavko poljedelskih delavcev na državnem posestvu Belje. Leta 1941 pa je postal sekretar mestnega komiteja Komunistične partije Hrvatske v Osijeku. Z avgusta 1941 so ga ustajali aretirali in ga 21. oktobra leta 1941 s šestimi tovariši obsodili na smrt. Ustreljen je bil v Osijeku.

Osijek, 21. X. 1941

Dragi babica, mama in očka, gotovo že veste, kaj se mi je zgodilo. Na policiji so mi dejali, da je bil oče poklican k telefonu. Nisem se Vam hotel javljati iz zavora, ker sem mislil, da je tako bolje. Ničesar mi ne morete pomagati, tako pa bi se preveč razalostil ter bi bilo Vam in meni samo še teže. Moral bi Vas tožiti, vendar sem v takem razpoloženju, da ne morem. Mislim, da sem bil dober sin, vsaj mislim tako, Vi pa presodite. Moje stvari in tisto malo denarja, kar mi ga je še ostalo, upam, da Vam bodo poslali. Nikar ne obupajte, čeprav sem Vaš edinec. Vsi, ki me poznajo, vedo da sem pošteno živel in delal.

Zal mi je, ker umiram, vendar, če mora tako biti, me ni niti najmanj strah. Zato Vas prosim, da tudi Vi ponosno in pošteno prenesete vse življenjske težave. Gotovo boste nekako preživeli in živite meni na ljubo. Moja zadnja želja je, da ne bi duševno klonili zaradi moje nesreče in da bi živeli naprej, čeprav skromno in trpeče, a dostojanstveno. Danes nas je bilo sedem obsojenih na ustrelitev in bo obsodba kmalu izvedena. Nič se ne boji in mnogi celo pojo. Zato bodite tudi Vi duhovno močni, to vas še enkrat prosim, predvsem mamo. Pozdravite vse sorodnike in znance, Vas pa še zadnjikrat toplo pozdravljam in ljubim

Vas Milan

Glavni iztržek — za pijače

Lani smo v novomeškem okraju popili v gostiščih 785.000 litrov vina, dobrega četr milijona litrov piva, 49.882 litrov žganja in skoraj 300.000 litrov brezalkoholnih pijač — Lani manj gostinskih sedežev

Gostinske usluge so v našem okraju še vedno preveč enostranske, to je pretežno v posrežbi s pijačami in le v manjši meri z drugimi gostinskimi uslugami. V skupnem denarnem prometu gostinskih storitev v našem okraju lani zavzemajo alkoholne pijače 57,2 odstotka, brezalkoholne pijače 6,2 odstotka, hrana pa 31,2 odstotka.

Vina smo lani popili kar 61.567 litrov več kakor predlanskim, žganjih pijač 4.250 litrov manj, brezalkoholnih pijač pa kar eno četrtilno več (60.369 l) kot predlanskim. Za pijače smo lani izdali v gostiščih dobrih 250.000.000 za hrano pa le 122.000.000 din. To ne pomeni, da smo bili bolj žejni kot lani, pač pa je v okraju še veliko zasebnih gostišč, kjer posrežujejo le s pijačami. V gostiščih so lani prodali 758.105 litrov vina, 273.773 litrov piva (tega bi še več, pa ga je ob največji vročini manjkalo), žganja 49.882 litrov, drugih žganjih alkoholnih pijač 26.125 litrov, brezalkoholnih tekočin pa okoli 297.490 litrov.

Vsa gostišča v okraju z zdraviliščema vred premorejo 7.220 sedežev in le 562 postelj. To pomeni, da smo v tem pogledu od leta 1956 nazadovali za 415 sedežev in šest postelj. Na obe zdravilišči odpade 300 postelj. Zasebne gostilne, katerih je v okraju 111, imajo skupno le 117 postelj.

Navzlic temu je bilo lani 11.171 nočnin več kot predlanskim. V okraju je lani prenočevalo 14.137 domačin in 845 inozemskih gostov. Domačin in tujih gostov je bilo lani manj kot predlanskim. Višje število nočnin gre na račun daljšega bivanja gostov in v precejšnji meri na račun stalnih stanovančev v sobah za tuje.

Promet v gostinstvu je bil lani večji za 8,7 odstotkov kot predlanskim in se je približal vsoti štiri sto milijonov. Del tega povečanja gre na račun

Dopisujte v Dolenjski list; to je boljše kot jeza, češ »o nas pa nič ne pišejo...«!

všjih cca. Na enega prebivalca smo izdali za alkoholne pijače 2.432 din ali 412 din več kot predlanskim, za brezalkoholne pijače 260 din na prebivalca, za hrano v gostiščih pa 1.908 din na prebivalca.

Po katerem paragrafu?

Nihče ne ve, kako dolgo je v veljavi nepisana pravica, da žagarju pri rezanju lesa ostanejo brezplačno krajniki, ponekod dva, ponekod pa menda kar vsi štirje. S temy krajniki povsem razpolaga lastnik žage.

Temu prilasčenju ostanokov lesa je treba napraviti konec. Tako so med drugim zahtevali tudi zadrugiški v Dragatušu. Mavedli so, da žagar obrabuna rezanje od okroglega lesa, torej tudi od krajnikov, ki po tej »postavi« ostanejo njemu. Navajali so še, da žagar potem proda krajnike po 65 din kos in ima tako lep vir postranskih dohodkov.

Prav bi bilo, da bi se za to zadevo poznimali organi tržne inšpekcije.

OKRAJNA ZADRUŽNA ZVEZA NOVO MESTO

Pozdravljamo 1. maj, borbeni praznik vseh delovnih ljudi!

ZADRUŽNA HRANILNICA IN POSOJILNICA
GOSPODARSKA POSLOVNA ZVEZA
GOZDARSKO LESNA POSLOVNA ZVEZA

Naš borbeni pozdrav VII. kongresu ZKJ in maršalu Titu, s katerim na čelu gradimo čvrste temelje socializma in lepše bodočnosti delovnih množic!

Radnici in mladinke Koprsko-primorske brigade heroja Pinka Tomažiča gradijo obvozno cesto pri Veliki Loki

Ne, žensko, pač pa družbeno delo

Na predvečer letošnjega mednarodnega dneva borbenih žena je na slavnostni akademiji v Novem mestu govorila tovarišica ing. Vilma Pirkovič. Potem ko je opisala delo jugoslovanskih žena v težkih predvojnih letih in njihov neprecenljiv delež v narodnoosvobodilni borbi ter v letih obnove, je govorila o delu in skrbi socialistične skupnosti za družino. Ko je navajala naloge, ki stoje neposredno pred našimi ženami, je med drugim dejala:

Na sedanji stopnji našega razvoja je torej v prvi vrsti od ljudi samih odvisno, kako hitro se bodo življenjske razmere boljšale. Če se bodo prebivalci na svojih delovnih mestih trudili za večjo storilnost dela, za boljše poslovanje podjetij, ustanov, trgovin, obrti, združenj itd., če bodo aktivno sodelovali v delavskem in družbenem samoupravljanju ter v organih oblasti, če bodo vplivali na kar najbolj smotno delitev sredstev v podjetjih in občinah, potem bodo stvari šle hitreje naprej.

Kdo je bolj zainteresiran za lepše življenje državljanov in s tem tudi lastnih družin kot ravno žene! Ker pa so prav sedaj usmerjeni celotni napore naše družbe na izboljšanje življenjskih pogojev delovnih ljudi, zato je v sedanjem času potrebno še večje angažiranje žena kot v prejšnjih letih. Prav na aktivnem delu množice žena leži v sedanjem obdobju velik del nalog, od katerih rešitve je odvisno znatno izboljšanje življenjskih pogojev naših delovnih ljudi, tako samec kot družina. Toda to delo žena naj ne bo ločeno, takozvano »žen-

sko« delo, temveč naj vse svoje sile usmerijo v to, da kot aktivne državljanke pomagajo reševati razne naloge preko organov oblasti ter delavskega in družbenega samoupravljanja.

V največjih podjetjih v Novem mestu je zaposlena večina ženska delovna sila. Prav od teh delavk v Novoteksu, Novolesu, v Industriji perila in drugje je v veliki meri odvisno povečanje storilnosti in še boljše poslovanje njihovih podjetij, s tem pa tudi večji dohodki delavstva, podjetij in občine. Osnovno je torej delo na povečanju storilnosti in s tem tudi povečanju osebnih dohodkov delavstva pa tudi družbe. Tu lahko žene delavke ogromno storijo. Toda življenje naših delovnih ljudi ni težko samo zaradi nizkih osebnih dohodkov. Na izboljšanje življenjskih pogojev delavcev, uslužbencev ter ostalega prebivalstva, posebno pa še žena, vpliva prav močno tudi boljše rešitve raznih komunalnih vprašanj ter uslužnostnih obratov, ki neposredno olajšujejo življenjske prilike.

V naši občini je mnogo neresenih, zelo perečih komunalnih vprašanj, ki težijo večino Novomeščanov, posebno pa še zaposlene žene. Ta vprašanja so: hitrejša izgradnja stanovanj, redna kvaliteta in cenejša oskrba potrošnikov, ureditev pralnice in drugih gospodinskih servisov, organizirana skrb za čuvanje predšolskih in šolskih otrok zaposlenih mater, zajtrkovalnice z mlečno restavracijo, sodobna menza, prevozni delavci iz okolice z avtobusom, obratne kuhinje po podjetjih itd.

Občinski ljudski odbor nima niti toliko sredstev, niti uslužbencev, da bi sam uspešno reševal vse te in druge probleme. Če hočemo, da bomo tudi pri nas v Novem mestu, tako kot v drugih krajih naše domovine šli s potrebami časa naprej, bomo morali vsi državljanji, posebno pa še žene, prisložit občinskemu ljudskemu odboru na pomoč, ker bomo z združenimi močmi veliko hitreje in boljše reševali našete probleme, ki tarejo Novomeščane.

V letošnjem letu bodo imela

naša podjetja na razpolago precejšnja denarna sredstva, katerih bodo delila po lastni uvidnosti. V prihodnjih letih bodo ob dobrem gospodarjenju ta sredstva še veliko večja. Delavke teh podjetij pa tudi celotni kolektivni bodo lahko preko svojih sindikatov, upravnih

odborov in delavskih svetov odločili, da se čim večji del teh sredstev uporabi za izgradnjo delavskih stanovanj, obratnih kuhinj, sodobno menze, pralnice, nabavo avtobusa za prevoz na delo itd., kar bo vso v največjo korist delavcem in prebivalcem naše občine.

Tu je praktično torišče dela vseh naših tovarišic!

Prav tako bi žene lahko zelo veliko pomagale občinskemu ljudskemu odboru pri njegovih naporih, da zgradi čim večjim bolj praktičnih, toda ne dragih stanovanj, da uredi boljše in cenejše preskrbo potrošnikov, da ustanovi sodobno pralnico, menzo za odnašanje hrane domov, mlečno restavracijo, servis za pomoč pri gospodinskih delih, skrb za otroke itd. Preko potrošniških svetov, ki jih je treba aktivizirati, dalje preko hišnih svetov, stanovske skupnosti, sindikalnih podružnic, Socialistične zveze, zborov volivcev, Društva za napredek gospodinjstva pa vse do sode-

vanja v odborih, komisijah in svetih občinskega ljudskega odbora — povsod lahko žene ogromno pomagajo pri ureditvi vsega, kar bi Novomeščanom prineslo znatno izboljšanje življenjskih prilik.

To so konkretne, zelo življenjske naloge, ki stojijo pred vsemi nami. Če se jih bodo naše žene oprijete, če bo večina uslužbenk, gospodinj in delavk iz Novoga mesta in okolice res aktivno pomagala občini ter organizacijam pri ureditvi vseh teh nalog, potem bomo tudi uspeli in življenje bo v mnogočem lažje in lepše.

ZDENKA GOLOB-BORČIČ: ŽENI

OB JAVNIH RAZPRAVAH O LEGALIZACIJI ABORTUSA (SPLAVA)

Za ženino zdravje in srečo v družini

Pred kratkim je bila v Ljubljani tiskovna konferenca, na kateri so predstavniki republiškega sveta za zdravstvo in Slovenskega legalizacijskega odbora (splava), ki jo je začel predsednik sveta za zdravstvo LR Srbije. Namen konference je bil, da začnemo bolj natančno tudi prek tiska pojasnjevati, kako usodne posledice bi lahko nastopile, če bi pristali na splošno dovoljevanje abortusov (splavov) pri žedah. Mnenju nekaterih ginekologov v Srbiji, naj bi splav dovolila vsaki ženi, ki si to želi, so se odločno uprli ginekologi Slovenije, republiški odbor Zveze ženskih društev Slovenije in vsi tisti, ki jim je pri srcu zdravje matere in sreča v družini.

Na konferenci je znani ginekolog dr. Novak med ostalimi dejal, da že obstaja splošno mnenje med ljudmi, da je abortus (splav) zelo škodljiv. Abortus je v resnici veliko zlo tako za ženo kakor za narod kot celoto. Zato se je proti njegovi legalizaciji treba odločno boriti. Vsako nasilno poseganje z instrumenti v rodne organe žene pomeni resno ogrožanje njenega zdravja. Pojavljajo se obolenja na maternici, krvavitve in plod slabi tle ženo in slabo vpliva

za moža — zaradi njegove lastne sebičnosti — ni več prijeten. Saj je žal veliko primerov, ko je žena celo trikrat na leto prišla pred zdravniško komisijo s prošnjo za splav!

S SPOLNO VZGOJO MORAMO ZAČETI ŽE V ŠOLAH

Legalizacija splavov bi mi no drugega povečala prezgodnje spolno izživljanje mladine. Lahko si predstavljamo, kaj bi to pomenilo za družbo, kaj za mlado dekle, ki bi se zahtelo po prvi nosečnosti, še docela nepripravljeno za spolno in zakonsko življenje. k

NE LEGALIZACIJA SPLAVA, TEMVEČ KONTRACEPCIJA!

Po vsem naprednem svetu se zdravnik čedalje resneje bore proti abortusu. Potrebno pa bo — tudi pri nas — precejšnje delo. Rešitve je predvsem v moderni in po vsem svetu priznani kontracepciji — po domače: žena naj zanošči, kadar to z možem sama želi. V vseh ostalih primerih pa se pri občevarju obvarujeta zanositve z zdravju do cela neškodljivo kontracepcijo. Ustvariti moramo pogoje, da bo do abortusov prišlo v čim manj primerih. Tu imajo bogato področje dela vsi, ki žele ženam dobro. Začetni je treba s širokim vzgojnim delom, da se bodo žene seznanile s kontracepcijskimi sredstvi (diaphragma in pasto, ki

Kje je tu čut odgovornosti in tovarištva moža? Pogosto govorimo, da je treba našo ženo prevzgojiti. Nismo pa še začeli s prevzgojo moških, ki je dostikrat še bolj potrebna!

sta uspešni v 97 do 99 odstotkih) in z ostalimi sredstvi, ki zanesljivo in brez vsake škode za zdravje preprečujejo zanositve. O tem je treba podučiti vse zdravstvene kadre in vse naše prebivalstvo: s predavanji, članki, filmi, razgovori in s široko zasnovano vzgojo v šolah.

Dela bo precej; kolikor smo doslej v spolni vzgoji zaostali, bo treba dohiteti čas s povečanim prizadevanjem, da ohranimo ženi zdravje, družini srečo in narodu zdravo bodočnost.

- NAROČAJTE
- IN SIRITE
- DOLENJSKI LIST!

TUDI MOŽ JE ODGOVOREN ZA ŽENINO ZDRAVJE IN ZA SREČO V DRUŽINI

Legalizacija splava bi pomenila surov napad na položaj žene v socialistični družbi, ki si ga je žena priborila je med drugim dejala na konferenci dr. Ruža Segedin. Če bi tak ukrep sprejeli, bi samo še povečali že tako pogosto brezdušnost moža do žene, ko mu v mnogih primerih ni prav nič mar, kako je z zdravjem žene, kolikokrat bo noseča, koliko otrok bo imela in pod. Žal imamo še vse preveč moških, ki se prav nič ne vprašajo, kako bo žena s šte-

vilnimi otroci zmogla vse delo, kje bo našla čas za njihovo vzgojo itd. Takih primerov imamo največ v zaostalih predelih in tam, kjer je še vedno močan vpliv na ljudi iz nekaterih priščin. Ko je v taki družini otrok le preveč, se mati, že vsa izčrpana, zateče po pomoč h kakim mazački, ker nima sredstev, da bi šla do zdravnika. Ženino zdravje se skrha, hiranje stopnjuje, uničena je sreča v družini. Izgarrana, slušana žena trpi, z njo vred pa vsa družina; dom

Za široko spolno vzgojo

Brale smo že, da je republiški odbor Zveze ženskih društev začel široko akcijo za razširitev

Kaj naj kuhamo na prehodu v pomlad?

Spomladni primanjkuje vitaminov, deževni čas pa je še posebno nevaren za zdravje. Rešitev, špinac, por, drobnjak in zeleni peteršilj morajo biti vsak dan na mizi!

Regrat, špinac in por lahko pripravimo v solati s krompirjem in trdo kuhanimi jajci. Drobnjak v drobnjakovih strukelcih kuhamo v juho ali omako, Peteršilj pa damo surov v vsako juho, krompir ali riž.

kontracepcije. Pretekli četrtek je bilo posvetovanje o tem vprašanju tudi v Novem mestu; okrajni odbor ZZZ je razen odbornice povabil tudi 12 babc s terena. Članica republiškega odbora ZZZ Francka Koželj je tovarišicam obrazložila, čemu smo proti legalizaciji splavov in za razširitev kontracepcije.

Vse babice s terena so se v celoti strinjale z nameravano akcijo in predlagale, da bi ustanovili nove ginekološke ambulante v Metliki, Crnomlju, Zuzemberku in v Mokronogu. V občinah naj bi organizirali razgovore s predstavniki množičnih organizacij, ki bi pomagali

nato pripraviti predavanja zdravnikov. Predavanja naj bi spremljali filmi, potrebna pa bi bila za možke in ženske. Okrajni odbor ZZZ bo povabil tudi okrajni svet za zdravstvo, da bi sestavil podoben načrt za to delo na terenu. Predlagal bo tudi spremembo za dovoljevanje abortusa (splava), kadar bo ta nujno potreben.

»Seveda sem vzel karte, saj jih imam vendar v hladnem žepu!«

Shranjevanje zimskih oblačil

S pravilnim shranjevanjem zimskih oblačil podaljšujemo njihovo uporabnost.

Ko spomladaj odložimo volnene obleke, jopice, šale, rokavice, nogavice itd., jih očistimo in nato pravilno shranimo. To delo opravimo takole:

Zelo umazane dele obleke operemo. Predno pletivo namočimo, obijemo madeže, pripravimo dovolj enako tople vode za namakanje in splakovanje, luks ali pa milnico iz dozbrega mila in za zelo umazane kose še malo salmijaka.

Za pranje zelo zamazanih predmetov pripravimo lug iz luksa ali mila, ki mu dodamo malo salmijaka v 2 posodah.

Ko je za kosom rahlo stiskamo v lugu in nato splakujemo do čistege, v vodi enake temperature kot je bila prv. Nazadnje komad rahlo ožemo (ne ovijamo), ga položimo (v pravilni obliki) preko fotirke ali druge čiste krpe, zvijemo, rahlo stisnemo, razvijemo in razgrnemo po pogrnjeni deski ali letvah ter na zraku (ne na soncu) posušimo. Suho pletivo lahko polikamo preko mokre krpe, zravnamo, zavijemo v časopisni papir in polagamo v kovček, zaboj itd., ki smo ga obložili s časopisnim papirjem. Vmes damo naftalin, tobak, meliso, meto, pelin ali kako drugo sredstvo proti moljem.

Konzerviranje jajc

Pripravimo jajca primerno posodo in apno. Jajca morajo biti sveža, čista in cela, posoda primerna, kozarec ali lonec (lahko lončen).

Apno zmešamo z vodo. Ko imamo občutek, da mešamo malo bolj gost močnik, je gostota pravilna. Z zajemalko damo nekoliko gošče na dno posode. V to goščo polagamo pripravljena čista, a ne umita jajca s konico navzdol, enega poleg drugega. Nato damo zopet malo gošče in polagamo drugo vrsto jajc. To ponavljamo toliko časa, da je posoda polna, oziroma da vložimo vsa jajca. Nato apno brozgo premešamo in zlijemo preko jajc, ki morajo biti pokrita s tekočino. Ko se posušijo dolijemo!

Jajca ostanejo vse leto primerna za vsakovrstna jedila, tudi sneg se lahko naredimo iz beljakov.

Tečajnice v Smarjeti (Foto: David Plut)

„Če bi bil zakonski...“

»Ste oče nezakonskega otroka, kar ste sami priznali in je bilo tudi dokazano. Zakaj ne plačujete 800 din mesečne vzdrževalnine za otroka?«

Pred senatom sodišča stoji srednje velik 25-letni kmečki fant, oblečen precej zanemarjeno. V sodno dvorano vriede še drobna ženska, nekaj let starejša od fanta. Za roko vodi kake dve leti staro kuštravo svetloolaso punčko.

»Tovariš sodnik, nič se ni prispeval za vzdrževanje otroka. Niti dinarja ne! Prej me je poznal. K meni je zahajal delj časa. Tudi ko sem bila že sedem mesecev noseča in še nisem, ko se je rodila punčka. Kako naj sama skrbim za otroka?«

»Obtoženi, povejte, ste kdaj dali temu otroku vsaj kakšno malenkost, morda sladkoreček, košček domačih klobase? Gotovo ste doma klali in otroka višje večkrat.«

»Ne, nič mu še nisem dali.«

»Zakaj ne?«

»Nimam. Doma imamo majhno posestvo, nas je pa eliko V tržavno službo me ne sprejmejo, ker nisem zdrav. Ni res, da pijančujem!«

»Nekaj bi pa lahko dali, ali vsaj pokazali dobro voljo. Pa saj je to vendar vaš otrok. Ali nimate niti troh večkega, če že ne očetovskega čuta do njega? Boste kaznovani, če ne plačate.«

»Naj bom Lahko me kaznujete. Tudi če me zaprete za deset let, mi je vseeno, plačal pa ne bom niti dinarja.«

»Čujte, pa ste sploh človek? Poglejte,

otrok je tu, treba ga je vzdrževati. Vendar mislite? Iz vas kar 1 areva izredna trma, nič drugega. Kaj pa če bi bil otrok zakonski. Bi potem skrbeli zanj?«

»Da, če bi bil zakonski, potem bi pa z ženo skupno skrbeli zanj. Bilo bi že nekako... Tako pa ne dam nič, tudi če bi imel milijon. Nak, ne bi dal, sploh ne. Da bi še ona zraven živela od tega.«

»Z bežnim sovravnim pogledom ošine šibko žensko bitje na desni strani, bitje, pri katerem je iskal ljubezenske utehe nešteto noči, zdaj pa gleda na njo kot na sovražnega tuja. Do otroka njegov pogled niti ne seže.«

Otrok zvedavo opazuje vse pristne. Najprej ji pogled obstane na strojeplski, ki urno zapisuje, kar narekuje »odnik. Svetle očke krožijo dalje po dvorani. Končno se ustavi na mrkem moškem na levi strani: ki pa je niti »pogleda. In glej! Drobenci koraki se usmerijo prav k njemu. Ustavi se vred njim in ga gleda, gleda naravnost v obraz. Stopi še malo bliže in ga z rokitno potiplje za koleno. Na vprašanje sodnika, obtoženi vstane. Otrok se ne gane od njega. Z ročicami ga grabi za hlače, končno pa prime za vogal suknje in kar krepko vleče v smeri proti materi. Kakor da ju hoče pobotati, naj se imata tudi sedaj rada, da bo njegovo življenje svetlejšee... Prizor, mora pretrpeti usakega. Od trme prenapeto »očetovo« srce pa se ne gane. Njegov pogled, če-

prav samo bežen in »dit, se ne ponitdo do otroka lastne krvi.«

»Sodba v imenu ljudstva! Ker ne plačujete vzdrževalnine za svojega otroka, vas je senat okrajnega sodišča spoznal krivega po zakonu in vas v smislu zakonitih določil 197. člena kazenskega zakonika obsoja na pet mesecev zopora. V primeru, da še ne boste plačevali, bo drugič kazen strožja. Ste razumeli?«

Proti sodbi se lahko pritožite...«

Utemeljuje: »Če bi hoteli, bi lahko dali tih 800 din za svojega otroka. Če ste bolni, se lahko »zdravite, saj ste še mlad. Lahko bi dali nekaj od svojega zaslužka pri kmetih, lahko bi šli nabirat zdravilna zelišča, ali poiskali drug zaslužek. Možnosti je pri nas dovolj.«

Obtoženi poklapano odhaja iz sodne dvorane. Na hodniku se ustavi in premišljuje. Končno sede na klopi in misli. Vrne se v dvorano in prosi sodnika:

»Sem se premislil. Škoda mi je sedeti pet mesecev. Si bom nekje denar izposodil in plačal.«

»Prepoznal! Sodba je izrečena. Plačajte vse, kar ste dolžni za nazaj in potrdilo o plačilu predložite pritožbi. — Morda boste uspeli. Za danes smo končali.«

Pet mesecev zopora je prebrle jekleni zid podgorjanske trme in še hužji zid lažne moralne vzgoje: nezakonski otrok ni to, kar je zakonski.

Pred našimi zakoni je!

Metlika za Dan mladosti

Na metliški osnovni šoli in gimnaziji so članji pionirskega odreda »Janez Trdina« že vneto pripravljajo, da bodo čim bolj svečano proslavili Dan mladosti in hkrati 15-letnico ustanovitve slovenske pionirske organizacije. V ta namen so izdelali obširen program, napovedali go razna tekmovanja, naredili načrte za izlete, gostovanja in podobno.

Tako bodo vse pionirje seznanili z zgodovino pionirske organizacije v Metliki kakor tudi v Beli krajini. Proti koncu meseca bodo naredili pionirski pohod na partizanski Suhor, kjer bodo s tamkajšnjimi pionirji pa še s pionirji z Radovljice, Drag in Sel izvedli krajski kulturno-športni program. Hkrati so napovedali tudi podpredsednika OLO tov. Nika Belopavličiča, da bi jim govoril o delu mladih pionirjev med narodnoosvobodilno vojno.

Pionirji-šahisti bodo v aprilu organizirali dva turnirja med mlajšimi in starejšimi pionirji za naslov odrednega prvaka. Najboljši bodo potem tekmovali na občinskem prvenstvu.

Odred bo med 25. aprilom in 10. majem obiskal enega izmed pionirskih odredov v Beli krajini ali onstran Gorjanec, pripravil z njim kulturni program in se z njim pomeril v fizikalno-športnem nastopu. — Mladi metliški pionirji pa bodo okoli 24. aprila z Zelenim Jurjem svečano proslavili Dan mladosti.

Delavnici so tudi razni krožki. Tako bo dramatiški krožek v maju uprizoril Frankove »Jezusove apostole« in z igró gostoval tudi po drugih odrih. — Lut-

Ob sobotah med Črnomeljci

V Črnomelji sem prišel službeno. Bila je sobota. Mnogo lepakov me je opozorilo na veseli večerni program, ki so ga pripravili črnomeljski dijaki. Vedel sem, da bom do ponedeljka ostal v mestu, pa sem si v jutranjih urah nabavil dve ustropnici. Pričetek je bil napovedan za osmo uro zvečer. Zamujam nerad, pa tudi pregodaj nerad kam pridem. Toda tokrat sem obžaloval, da nisem prišel prej, ker sta na mojih dveh sedežih že sedeli dve osebi, ki sta žal imeli popolnoma enaki ustropnici kot jaz.

Ne prepričam se rad — končno pa, saj sta imela ta dva človeka isto pravico do sedeža kot jaz. Šel sem proti izhodu, kjer sem videl podobne nezapolnene obrabe. Bilo jih je kar precej!

Prav čudno se mi je zdelo, da se v taki dvorani zgodi to hkrati kar večim ljudem. Seveda sem se razburil, zlasti še, ko sem zvedel, da se je to v zadnjem letu zgodilo še pri vsaki predstavi večim osebam hkrati. V kakšnem neprijetnem položaju bi se n. pr. znašla v Ljubljani uprava drame, opere ali kinematograf, če bi se taki primeri dopajali tam! Menim, da ozadje teh »napak« le ni malomarnost — če pa je, bi bilo priporočljivo, da tako delo prevzamejo le zanesljivi in vestni ljudje, ki ob pritožbah ne bodo iskali puhlih izgovorov. P. M.

kovni krožek je že izdelal lutka za igrice »Meh za smeh«, s katero bodo igralci nastopili doma in po okoliških šolah. — Moderski krožek bo napravil celo vrsto modelov in organiziral dve tekmovalji. — Risarski krožek bo priredil samostojno razstavo risb in slik, medtem ko bo tehniški krožek izdelal elektromotorske, radio-detektorje in druge strojčke, kar bo vse prikazoval na razstavi. — Organizirali pa bodo še prirodopisni, fotografirski in kegljaški krožek.

Pri vseh prireditvah bosta sodelovala tudi pevski zbor in folklorna skupina.

Na sam Dan mladosti, 25. ma-

ja, bo v Metliki svečana akademija, v Belokranjskem muzeju pa bo odprta razstava, ki bo prikazovala razvoj pionirske organizacije od njene ustanovitve med NOB do danes. Hkrati bodo odprte razstave pionirskih krožkov. Ta dan se bodo v Metliki zbrali pionirji vseh šol v občini, povabljeni pa bodo tudi pionirji iz sosednjih hrvaških šol.

Vse delo in priprave za čim bolj svečano proslavo Dneva mladosti v Metliki vodi s pomočjo pionirjev Pionirski sta-rešniški svet. Prvi uspehi skupnega prizadevanja so že zdaj vidni. —ar

Novice z Vinice

Kmetijska zadruga Vinica, Splošno trgovsko podjetje Črnomelj in občina Črnomelj so pred kratkim kupili na Vinici večjo stavbo, v kateri bosta zadruga in Trgovsko podjetje uredili sodobna trgovska lokala ter skladišča za odkup, občinski ljudski odbor bo pa preuredil prostore za svoj krajevni urad ter za zdravstveno postajo, ki bo imela prostore za splošno ambulanto, zobno ambulanto ter za otroško posvetovalnico.

Zdravstveni dom Črnomelj je s 14. aprilom uvedel v zdravstveni postaji dvakrat tedensko ordinacijo zdravnika, ki bo prihajal na Vinico redno vsak ponedeljek in četrtek ter ordiniral od 7. do 11.30. ure. Do sedaj je zdravnik ordiniral na Vinici samo vsak ponedeljek od 9. do 12. ure. Tudi zbor bo že v mesecu maju ponovno pričel z delom na Vinici, kjer je ordiniral že v letu 1956, pa je moral svoje delo na Vinici prekiniti zaradi preobremenjenosti v Črnomlju.

Vinica ima vse pogoje za čim večji razvoj turizma, predvsem v času kopalne sezone. Ker je Kolpa pri Vinici v poletnih mesecih zelo topla in ker ima primeren breg ter mesta za taborjenja, namerava občinski ljud-

ski odbor Črnomelj pridobiti pod vinjskim gradom večji kompleks zemljišča in ga preurediti za camping ter igrišča, katerega bodo lahko uporabljali tudi tamkajšnja društva ter šola. Potrebno bo pa vsekar vpeljati avtobusno zvezo tako, da bi avtobus tudi v nedeljo zjutraj prihajal iz Črnomlja na Vinico, vračal naj bi se pa okrog 17. ure popoldan. Takša zveza bi bila nadvse dobrodošla izletnikom iz Črnomlja in tudi drugod.

Mr. S Talčjega vrha pri Črnomlju

KUD Talčki vrh je priredilo humoristični enodejanski Krap in Vasovalec. Z obema so igralci želi kar dober uspeh. Če bi odpravili še tistih nekaj drobnih napak, bi se lahko merili z gimnazijci iz Črnomlja. Ob koncu predstave so gledalci dali duška svojevemu navdušenju in so se s pesmijo in smehom poslovlili od nastopajočih. Domači igralci so ob tej uprizoritvi želi zelo uspehe, kar jih bo gotovo vzpodbudilo za nadaljnje delo.

Drago Andrijanič

V petek 18. aprila popoldne je v Novem mestu umrl znani in priljubljeni Novomeščan,

magister Drago Andrijanič — bivši lekarnar. 14. novembra 1952 smo poročali v našem listu, da je zdrav in še vedno svežega duha praznoval v krogu svojih dragih 75-letnico svojega življenja. Navzlic visoki starosti je tudi vsa zadnja leta še vedno zavedoval napredku ljubljene domače mesta in se veselil njegove rasti. Pokojnik je bil rojen leta 1877 v Bakru, študiral je v Zagrebu, služboval pa nato v Crikvenici in na Reki. Leta 1908 je prišel v Novo mesto in prevzel lekarno magistra Sladoviča. Vedno jo je vse do leta 1944, ko so ga Nemci z vso družino in bolnega odpeljali v internacijo. Vse svoje življenje je bil pokojnik magister Andrijanič in kot napredno usmerjen poštenjak; udeleževal se je zlasti v novomeškem Sokolu. Velika udeležba Novomeščanov je na njegovem pogrebu v nedeljo popoldne pokazala, kako je bil pokojnik priljubljen in spoštovan.

magister Drago Andrijanič — bivši lekarnar. 14. novembra 1952 smo poročali v našem listu, da je zdrav in še vedno svežega duha praznoval v krogu svojih dragih 75-letnico svojega življenja. Navzlic visoki starosti je tudi vsa zadnja leta še vedno zavedoval napredku ljubljene domače mesta in se veselil njegove rasti. Pokojnik je bil rojen leta 1877 v Bakru, študiral je v Zagrebu, služboval pa nato v Crikvenici in na Reki. Leta 1908 je prišel v Novo mesto in prevzel lekarno magistra Sladoviča. Vedno jo je vse do leta 1944, ko so ga Nemci z vso družino in bolnega odpeljali v internacijo. Vse svoje življenje je bil pokojnik magister Andrijanič in kot napredno usmerjen poštenjak; udeleževal se je zlasti v novomeškem Sokolu. Velika udeležba Novomeščanov je na njegovem pogrebu v nedeljo popoldne pokazala, kako je bil pokojnik priljubljen in spoštovan.

Novomeški gimnazijci v Kostanjevici

V soboto 12. aprila so v Domu kulture v Kostanjevici gostovali novomeški osemčlanski izletniki. Na njih je bilo tudi nekaj učiteljev. Na nam bodo ostali v lepem spominu.

O igri te naš list že poročal; poudaril bi samo, da je bil večer poln svežine, mladostnega poleta in tako pršerice spontanosti, da je publiko na mah osvojila. Nič narejenega ni bilo, nič velikega, nič zlaganega, nič tiste teatralne namršljenosti, kakaj videli smo resnične amaterje, ki jim je izražanje notranja potreba. To ni bilo gledališče, bil je družabni večer, poln prijetnega vzdušja in zato je bilo toliko pliskanja in odobravanja.

Iskreno čestitamo tovarišču MANJI VUKOVIČEVI in vsem ostalim z tako uspešnim začetkom in želimo, da bi šli karžejino naprej!

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

Tedenski koledar

Sreda, 23. aprila — Volko Čezar, 24. aprila — Jurij Petek, 25. aprila — Marko Sobota, 26. aprila — Zdeslav Nedelja, 27. aprila — Ustan. OF Ponedeljek, 28. aprila — Zivan Tork, 29. aprila — Marina

KINO

»Krika« Novo mesto: od 22. do 24. aprila ameriški film »Onstran v gozdu«. Od 25. do 28. aprila ameriški barvni film »Doživljaji kapešana Vajta«.

Črnomelj: 22. in 23. aprila italijanski barvni film »Spampol«. Od 25. do 27. aprila ameriški barvni film »Zgodba o Gleenu Millerju«.

Metlika: 23. aprila italijanski film »V znamenju Venere«. 26. in 27. aprila ameriški film »Lahko je ljubiti«.

Kostanjevica: 27. aprila francoski barvni film »Grof Monte Cristo II.«.

Trebnje: 26. in 27. aprila ameriški barvni film »Jemnik dverca Zende«. Predstava v nedeljo ob 14. in 16. uri.

Semčje: 27. apr. angleški film »Tri korake do vislice«.

MALI OGLASJI

PROJAM: čolin sandolin z vesli (posebna konstrukcija, se ne prevrne), posteljo z nočno omarico (novo, svetlo), kuhinjske kredence (novo), keramično peko (belo, rabljeno), okroglo milzo (rabljeno), voz zapraviljivec (dobro ohranjen), godzno parcelo 40 a. Ogled in polzevedbe iz prijaznosti pri O. B. Novo mesto, Glavni trg 31, vsak dan od 10. do 12. ure.

POCENI PROJAM posebejno ali skupaj stavbni les z latami vred in opeko. Makše Pavia, Biška vas 33, p. Mirna peč.

VILA, SONČNA IN SUHA z nekaj zemlje, takoj vseljiva, ugodno napredaj. Lipovš, Mirna 26.

PROJAM DOBRO OHRANJENO žensko gvočko. Naslov v upravi lista (208-58)

PROJAM IMA ZEMLJE v Kandiji (travniki in njiva). Naslov v upravi lista (208-58)

STARJEJO ŽENSKO Z DEZELE, ki ima veselo do kmetije, sprejem v popolno domstorno oskrbo. Naslov v upravi lista (210-58)

NOVEŠA STAVBA, ognejvarna, s stanovanjskimi prostori, takoj vseljivi, z elektriko, vodo, vsejaki vrta in vrtogradom, v bližini Novega mesta, pešni napredaj. Naslov v upravi lista (211-58)

TAKOJ SPREJMEM gospodinjstvo

PROJAM POSESTVO v Gribljah: njiva, gozd, stelnjak. Polzevedbe pri Brinc Antonju, Maribor — Besednikova 15.

PROSTO STANOVANJE in hrano nudim uslužbenik, ki bi v prostem času pomagala pri domačem delu. Naslov v upravi lista (212-58)

SREJMEM TAKOJ gospodinjstvo pomočnico k malemu otroku. Bergant, Ravgovska 21. Novo mesto.

OBVESTILA

Obveščamo cenjene stranke, da bo v ponedeljek, 28. aprila frizerski salon Adam na Glavnem trgu ves dan odprt. ADAM IVAN

Obveščamo cenjene stranke, da bo v ponedeljek, 28. aprila frizerski salon Adam na Glavnem trgu ves dan odprt. Pucelj Ciril

NOVO MESTO

V času od 12. do 19. aprila je bilo rojenih 16 dečkov in 11 deklic.

Poročili so se: Potočar Jože, strojnik iz Novega mesta, in Franko Albina, uslužbenka iz Ljubljane. Nemanč Janez, avtomehanik, in Bojanc Marija, uslužbenka, oba iz Novega mesta. Murgelj Zvonimir, uslužbenec, in Strava Amica, uslužbenka, oba iz Novega mesta. Jerman Peter, študent, in Strava Pavia, trgovska pomočnica, oba iz Smihelja.

Umrlj so: Končija Anton, mešar iz Novega mesta, 60 let. Smolnik Franc, osebnopomočnik iz Gorenje vasi, star 70 let. Hiti Karol, delavec iz Vel. Lašč, star 62 let. Zbogor Silvester, zasebnik iz Novega mesta, star 77 let. Jaklič Franja, osebnopomočnica iz Novega mesta, stara 76 let. Furlan Lovro, osebnopomočnik iz Kočevja, star 72 let.

GOTNA VAS Umrla je Piškur Marija, gospodinja z Broda, stara 81 let.

Iz novomeške narodne knjižnice

Pretekli teden so v novomeški občinski knjižnici: Janez Ana iz Vrbovca — dekle, Bele Danica z Vinjega vrha — dečka, Konda Kristina iz Novega mesta — dekle, Prus Terzija iz Krmačine — dekle, Dergane Vera iz Dol. Lažarje — dečka, Vavta Vida iz Zabjeka — dečka, Ganič Vida iz Pleske — dečka, Ganič Vida iz Metlike — dečka, Rupar Julij

ZVEZDA ne pozna šale

Črvena Zvezda (Beograd) — Partizan (Novo mesto) 3:0 (15:15, 15:15)

Povemo naj, da smo tekmo z beograjsko Črno Zvezdo, v kateri igra nič manj kot 5 državni reprezentantov, pričakovali s prepričanjem, da poraz naših odbojnikov ne bo vprašanje. Vendar smo ali bo rezultat 3:0 ali morada 3:1. Na kaj več ni nihče računali tudi največji optimisti ne, kajti iz časopisov smo zvedeli za katastrofalen poraz Branika v Beogradu, katerega je Črvena zvezda premagala zelo prepričljivo s 3:0 (15:15, 15:15). Tik pred začetkom tekme smo zvedeli za nov uspeh Zvezde. Dan prej je po težki borbi premagala zagrebško Mladost 4:2.

Lepe sončne vreme je na Loko privabilo okoli 500 gledalcev, ki so pričakovali da bodo tokrat res nekaj videli. Resnici na ljubo moramo povedati, da je tokrat marksiški odšel zborovalec, kajti naši odbojkarji so res slabo začeli, tako da Zvezda ni imela težjega dela. V približno 45 minutah je bilo vse končano. Zvezda je z zanesljivo igro nadigrala domače in zmagala s 3:0.

V prvem nizu so naši pričeli igrati zelo nervozno in kmalu je bilo 2:0 za goste. Mislili smo že, da bo rezultat podoben onemu z Branikom, toda nato so domači le ostajali nekaj točk. V drugem nizu je nastal preobrat. Domači

OBVEŠČAMO vse družbene organizacije

drustva in ostale, da podprejo nam na razpolago nobenih sredstev za dajanje daril ali podpor. Na vložene prošnje za darila oz. podpore podjetje ne bo pisмено odgovarjalo.

Uprava podjetja ELEKTRO NOVO MESTO

Zveza upokojencev Novo mesto bo priredila za svoje člane 26. maja t. l. izlet v Postojno. Pri tej priložnosti si bodo izletniki ogledali hanko tudi zgodovinskih gra Erazma Predjamskega, ki je v Postojni v predprijavi za izlet sprejeta družba v pisarni do vključno 10. maja.

ZAHVALA

Namesto venca na Grob pokojnega mag. ph. Draga Andrijaniča iz Novega mesta je darovala družina dr. Grosa iz Novega mesta 2.000 din. v korist tuberkuloznih bolnikov.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO V času od 12. do 19. aprila je bilo rojenih 16 dečkov in 11 deklic.

Poročili so se: Potočar Jože, strojnik iz Novega mesta, in Franko Albina, uslužbenka iz Ljubljane. Nemanč Janez, avtomehanik, in Bojanc Marija, uslužbenka, oba iz Novega mesta. Murgelj Zvonimir, uslužbenec, in Strava Amica, uslužbenka, oba iz Novega mesta. Jerman Peter, študent, in Strava Pavia, trgovska pomočnica, oba iz Smihelja.

Umrlj so: Končija Anton, mešar iz Novega mesta, 60 let. Smolnik Franc, osebnopomočnik iz Gorenje vasi, star 70 let. Hiti Karol, delavec iz Vel. Lašč, star 62 let. Zbogor Silvester, zasebnik iz Novega mesta, star 77 let. Jaklič Franja, osebnopomočnica iz Novega mesta, stara 76 let. Furlan Lovro, osebnopomočnik iz Kočevja, star 72 let.

GOTNA VAS Umrla je Piškur Marija, gospodinja z Broda, stara 81 let.

Iz novomeške narodne knjižnice

Pretekli teden so v novomeški občinski knjižnici: Janez Ana iz Vrbovca — dekle, Bele Danica z Vinjega vrha — dečka, Konda Kristina iz Novega mesta — dekle, Prus Terzija iz Krmačine — dekle, Dergane Vera iz Dol. Lažarje — dečka, Vavta Vida iz Zabjeka — dečka, Ganič Vida iz Pleske — dečka, Ganič Vida iz Metlike — dečka, Rupar Julij

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Spejko Jože, ključavničarski vajenec iz Vavte vasi, je padel z lestve in si poškodoval desnoro oko. Amhatovič Harajdina, brigadir iz Mirna peča, je padel s kamona in si poškodoval glavo. Kulovec Nikolaj, klepar z Vrhnih sev, je padel in si poškodoval desno koleno. Luzar Veneslav, poljedelec z Sel pri Ratužu, je padel in si poškodoval desno roko. Stangelj Jože, tesar iz Gor. Siske, je v gostilni padel po stopnicah in si poškodoval prsni koš. Sovil Luka, brigadir iz Gmajne, je pri delu padel in si poškodoval desno nogo. Lazar Jože, rudar z Gaberske gore, je padel s kolesa in si poškodoval glavo.

Otvoriveni atletski mišing

Zaradi neugodnega vremena so morali atletski TVD Parizana preložiti svoj prvi letniški mišing na petek, 25. aprila, ob 15. uri.

Program tekmovanja ostane neizpremenjen. Na otvoritvenem tekmovanju bomo videli la tekaške priprave naših atletov. Nastopili bodo tudi število atletov iz Črnomlja. Naši najboljši št. atleti bodo nato v nedeljo, 27. aprila nastopili v Ljubljani na izbirnem tekmovanju za sestav reprezentance Ljubljane, ki bo nastopila v Grazu.

Tekmovanje bo organizirano v torek, 27. aprila, kongres ZKJ, ki bo prav v tem času zasedalo v Ljubljani.

Sahovske novice

Občni zbor SD Novo mesto Po sklepu odbora SD Novo mesto bo redni letni občni zbor Sahovskega društva Novo mesto junij, v četrtek 24. aprila, o 19.15 v Domu JLA. Na občni zbor so vabljeni vsi člani društva in ostali prijatelji šaha!

PRVIH 50 SAHOV ZA BRIGADIRJE

Znano je, da je Sahovska zveza Slovenije sklenila pokroviteljski brigadirjem in avto cestni 400 šahovskih garnitur, razen tega pa pripravila še vrsto zanimivih prireditvev, od simuliranih domačih in tujih mojstrov do ustnih časopisov in predavanj. Da bi se program prireditvev na avto cestni čim bolj izvedel, sta bila na Sahovski zvezi Slovenije in pri Okrajni šahovski zvezi Novo mesto ustanovljena posebna odbora za izvedbo tega programa. Predavanja v MOKRONOGU se je udeležilo preko 20 šahistov, simuliranka pa je Zabukovec igral le na 10 deskah, ker niso imeli več šahov. Zabukovec je devetkrat zmagal, edini poraz je doživel z Antonom Kofičkom, s katerim je igral stopo partijo. Na splošno želite bo OSD Novo mesto priredila še več podobnih predavanj in simulirank, prav tako pa bo proučila možnost za ustanovitev šahovskih sekcij v MOKRONOGU, Šenturpu in na Mirni.

Pionirsko šahovsko tekmovanje

V nedeljo je bilo v prostorih novomeške gimnazije pionirsko šahovsko prvenstvo občine. Udeležilo se ga je 10 ekip: 7 ekip starejših pionirjev, 1 ekipa pionirski in 2 ekipi mlajših pionirjev, kar pomeni, da je bilo v tekmovalni igri zelo priljubljen. Pogrešali smo več ženskih pionirskih ekip in ekip mlajših pionirjev. Prav bi bilo, da bi pribrodni tudi manjši, ki bi poslali svoje šahiste na tekmovanje, v torek so tekmovali pionirji z večjih šol.

Mlajši pionirji iz Novega mesta so prenažali Smihel z 3:0, ocena pa ni realna, ker so za mesto nastopili dijaki gimnazije, ki so leto ali dve starejši od Smihelčanov.

Pri starejših pionirjih je zmagala prva ekipa gimnazije pred drugo ekipo in tretjeplacirano ekipo iz Prečne. Nepriznani so

Med ljudmi v Podgorju

Kaj želijo žene v Gradcu

(Nadaljevanje)

V vasi Gradec sem se oglašala pri Unetičevih. Mladi gospodar in gospodinja sta ravno pripravljala kostonjev les za prodajo.

»Ga imate veliko?« sem vprašala.

»Zelo malo ga je še in kaj bom potem prodajala, da zberemo potrebna sredstva, res ne veam.«

Les bo izsekkan. Kaj potem? Tudi tu kličejo pašniki, polja in vinogradi po ureditvi. Če ne bodo kmetijske zadruge kaj kmalu začele urediti vseh načrtov, ki je predviden za kmetijstvo v tej občini in če se ne bodo ljudje vključevali in delali pogodbe z zadrugami, bo vsakomur trda predla.

»Če bo šlo po sreči, bomo leto v naši vasi dobili elektriko. Vaj: že komaj čakamo, da bo zapolnila, mi je dejala mlada gospodinja, ko me je peljala preko travnika k studencu.

»Ali slišite kako šumi?« Kadar je deževje. se to še mnogo bolje sliši. Tu nekaj bi morali zajeti vodo, potem bi tudi me žene v Gradcu dobile prireditve in morda še vaško pralnico in kopalnico. Potem bi bili tudi naši domovi udobnejši, lepši in bolj čisti.«

Da bi se mogli kmalu doseči to v naših vaseh, potem bi bila tudi kmečka žena nekoliko razbremenjena. Z dobro voljo in elogi se bo marsikdo delal mnogo narediti. Pa še nekaj več pogurba bi morale čmeti naše žene in tesnje naj bi sodelovale v organih oblasti.

Poslovala sem se od prijaznih vaštanov in odhitela v družo vasi, še k ostalim partizanskim mamčam.

Sla sem po rebri navzgor, ko srečam ženico, staro kakih 60 let.

Jože Kuplenik, sekretar obč. komiteja ZKS

»Od kod pa prihajate mamča?«, jo nagovorim.

»V mestu sem bila, pa me je pot kar pošteno zmučila.«

»Greste večkrat v mesto?«

»Samo kadar imam nujne opravke. Drugače ne grem rada.«

»Zakaj pa ne, se vam je morda kaj zametlo?«

»Precej čudni so nekateri ljudje v mestu. Če kaj potožijo ali pogodrnja, pa ne s hudim namenom. Človeku hitro zabolejo nazaj: »Kdaj pa ste kmetje že tako živeli kot sedaj! Kdaj je kmet poznal kovter pa radio kot sedaj! Veste, to se mi ne

zdi prav. Tudi kmetje smo za svobodo svoje doprinesli, zato nam naj nihče ničesar ne očita, ker nam svobode ni nihče prinesel na krožnico. Vsa jstistina je, ki smo delali in pomagali partizanom. Zato ni prav, da nam nekateri to stalno mečejo naprej.«

»Ali radi berete?« sem jo vprašala.

»To pa zelo rada, samo je bolj slabo vidim. Veste, brala sem precej od tovariša Tita in Kardelja in tudi od drugih, in ti pravijo, da se mora vsa približati mestu, če govorimo o socializmu. Zato ni prav, da se nam take stvari očita. Zlečla bi, da bi kdaj tak, ki nam kmetom to očita in ki ima precej jurjev plače, prišel za nekaj časa k nam živeti v hrbovsko vase, ko ne bi po ves mesec videl dinarja. Sedaj veste, kakaj ne grem rada v mesto. Moram pa reči, da so tam tudi zelo dobri ljudje kot pri nas na kmetih.«

»Kaj pa v Kostanjevici?« Imao sedaj dober občinski odbor?«

»To pa to! Posebno s predsednikom občine smo zadovoljni. Sicer je mlad, je pa pošten in sposoben. To je pa največ vredno. Samo nekoga imamo na občini, ki ne spada tja.«

»Kdo pa je to?« sem vprašala.

»No, tega vam ne povem; bodo že drugi povedali, saj ga skoro nihče ne mara. Mi pa imamo take fante, ki bi znali bolj pošteno in pravilno delati na občini.«

»Kateri pa so ti ljudje, ki so priljubljeni med kmeti?«

»O, jih je, je nekaj. Eden tak

takih je Božičev sin Janez, ki je kapetan. Pa še Kuplenk, Gregel, Furar, pa Tončka Ahmidec. Veste, to vam bodo tudi drugi povedali. Le vprašajte še drugod, pa boste isto slišali.«

Vstajali sva in se poslovili. Ko sem pozneje sovorila še z drugimi ljudmi, so mi isto povedali; kot ta mamica, koga imajo kmetje radi.

Kamor pride Furarjev Lojze, tam je vse veselo. Da je res tako, so pokazale tudi zadnje volitve, ko je bil na Vodencih v komisiji in so vsi do zadnjega vaščana šli voliti.

Pogovor v Kostanjevici

V Kostanjevici sem poiskala priljubljeno Tončko Ahmidec. In res je priljubljena, Tončka je za vse. Menda ni organizacije, v kateri ne bi delala Tončka. Ljudje so stalno pri njej, pa jo skoraj nikdar ne slišijo godrnjati zaradi tolikšnega dela. V hudem nalivu in burji sva jo s Tončko peš mahalj v Podbočje k zlati Hrvatovi mamici, kateri je brna roka ubila moža in ga pustila z razbito lobanjo ležati na škarj; pred hišo. Tončka zna vsakega potožiti in mu pomagati, kjer je more, zato je tako priljubljena.

S težavo sem dobila tovariša Jožeta Kuplenika in Gregla, da sta žrtvovala nekaj minut za razgovor.

Tovariš Jože Kuplenik je sekretar občinskega komiteja Zveze komunistov borcev od leta 1941. Z ženo, ki je bila tudi partizanka in z otročki živita kot rekoč v gozdu na jasj v gozdarski hiši.

MALI ROKOMET

ČRNO MELJ PREMAGAL KRANJ 8:3

V soboto zvečer so Črnomeljčanke igrale prvenstveno tekmo v mešani rokometu proti prvaku Gorenjske, Mladosti iz Kranja. Po zelo razburjavi tekmi je ekipa Partizanov premagala Mladost z rezultatom 8:3. Kljub temu, da so gostje prvi polčas dobile s 4:2, zadržane v drugem polčasu zadržane v drugem polčasu. Na koncu dvojbo 5:1. Zmaga proti Kranju je povsem zaslužena, kajti zopet je odločil o zmagi sistematičen trening v zimskem času. V nedeljo se sreča ekipa v Črnomlju z Odredom iz Ljubljane. Tekma bo 27.

Z avtobusom po Krški dolini

Preteklo jesen sem se srečal v naši ljubi dolenski metropoli prijatelja, ki je doma z Gorenjskega in prav malo pozna naše dolenske kraje. Često sem mu to očitil, pa ni mnogo pomagalo, zato sem se kar začudil, da je bil to pot vesel in kar prehladiti ni mogel, kako zabavna da so potovanja po Dolenjskem. Sprva sem mislil, da je to ironija in sem se držal precej napeto, on pa mi je hitel zagotavljati, da tako veselih voženj še ni doživel, kakor so vožnje z avtobusom po Krški dolini.

»Niti od daleč si nisem predstavljal, da so Dolenjci tako zabavni in kratkočasni ljudje!«
»Ze vem, da boš spet zabaval...«

»Ne bom, to pot res ne! Pri zadnji vožnji od Zagreba v Novo mesto sem moral sicer precej časa stati, toda če bi moral stati vso pot, bi mi ne bilo nič, saj mi je vožnja med smehom in veseljem minila kakor bi trenila.«

»No, kaj pa je bilo takega, sem res radoveden?«

»Veš, komaj se je avtobus premaknil, nas je začel kratkočasiti nekaj sprevidnik z grebske električne železnice. Šel je na dopust nekam v okolico Sentjerneja. Zarel je od sreče, govoril je neko zmes sentjernejske in zagrebske kajkavščine, saj službuje že 25 let v Zagrebu, pa je zmešal oba jezika. Podrobno nam je opisoval, kako ga je žena odpravila na pot. Pravi, da je dobra, da ga je pustila samega na dopust. Rekla je, da se ji ne ljubi vse dni potikati se po zidnicah in hramih in da bo on sam to bolje opravil. Dala

mu je na pot deset jurjev s prilaznim zagotovitlom, da mu bo to gotovo premalom in da si bo moral za povratek domov še izposoditi pri sorodnikih, kakor pred tremi leti ali pa ji ga bodo pripeljali domov kot pred petimi leti. »Veste«, je dodal, »jaz grem samo vsaki dve ali tri leta domov, preveč me stane«. Zaupal nam je vse podrobnosti, tudi kako mu je žena pripravljala priljago. Ko mu je devala perilo v kovček, mu je pojasnjevala: »Košulja imaš dosta, ali gača imaš malo, pa nek te peru.«

Lahko si misliš, kakšen smeh je spremljal to podrobno poročilo. Vmesnih vprašanj, veselih in dovpih, je bilo na pretek, on pa je na vsa odgovorjal z neizoprno dobro voljo. Na dveh postajah je dajal za vino; kdor ni hotel iz voza, mu je sam prinesel pijače. Ne bi

bilo lepo, če bi se bila branila, pa smo pili, da ga ne žalimo in da mu ne pokvarimo prvega zornega dneva dopusta. Ko sem doma ženi pripovedoval, kako je bilo, se je dušila od smeha in nekaj časa potem, ko mi je pripravljala kovček za službeno pot v Avstrijo, mi je polagala na srce: »Košulja imaš dosta, ali gača imaš malo, pa nek ti peru...«

To je bila prva vožnja. Ko sem se vozil druščič, ni bilo nič manj veselo. Komaj smo dobro sedeli, kliče nekdo iz ozadja potnika, ki je sedel spredaj:

»O, dober dan, šef! Ravno prav, da vas vidim. Prihodnji teden si bom vzel nekaj dni dopusta in pridem k vam, da mi boste pokazali mesta, kjer bi iz Kirke izlekli kako škuko ali soma.«

Nagovorjeni šef v sprednjem delu avtobusa odgovarja:

»Prihodnji teden ne bom utegnil. Tudi jaz grem na dopust, za dvanajst dni.«

»Kam pa, najbrž v kako letovišče?«

»Pravzaprav ne grem rad, čeprav ne grem na svoje stroške, ampak po državni liniji, vse na državne stroške. Ravno včeraj sem spet dobil poziv, naj nastopim. Pa sem si mislil, no, pa grem, ko je vse zastonj, stanovanje, hrana, postrežba...«

Ta pogovor je tekel prek vseh glav in se menj ni zdel prav nič smešen. Zato sem se čudil, da je najmanj polovica potnikov planila v smeh in si pomežikovala.

Sef je to videl in slisal, pa je mirno in resno dalje razpredal, da ne gre rad, ko za toliko silijo in ko je vse zastonj, nima smisla, da bi se obiral, ko je vse pripravljeno in zagotovljeno. Sobesednik mu je vneto pritrjeval.

Vprašal sem bližnje, kakšen šef je mož, ki gre na dopust. Reklji so mi:

»Ah, šef mu pravijo kar tako, ker on vsakemu pravi šef. Smejemo pa se zato, ker ne gre na letovišče, ampak ga bodo za dvanajst dni pripravili zaradi nevarne igre. Res ima že vse zagotovljeno in tudi poziv je že dobil, naj nastopi.«
(Konec prihodnjč)

V Bruslju bo živahno

Največja letošnja svetovna zanimivost ne bodo več sateliti in podobni posegi v vesolje, ampak **Svetovna razstava v Bruslju**, glavnem mestu Belgije. Pametno opozorilo je dal meščanom župan Bruslja pred

»SUHI« TOREK

V Skoplju imajo vsako leto v marcu nenavaden običaj — tržni dan za ženitev in možitev, imenovan »suhi torek«. Ta torek pridejo v mesto vaški fantje in dekleta, posebno praznje oblečeni in z namenom, da sklenejo medsebojno poznanstvo, ki oba mlada človeka navadno pripelje v matični urad. Na tem nenavadnem sejmu mladih ženinov in nevest so včasih vprašali, koliko bo fant plačal staršem za roko njihove hčere. Sedaj je teh vprašanj vse manj, kajti nov čas je odnesel tudi zaostale običaje. Še nedavno so se poznanstva na »suhi torek« sklepala s pomočjo raznih posrednikov, staršev ali prijateljev, danes pa to dekleta in fantje opravijo kar sami.

otvoritvijo svetovne razstave: »Ničte nima pravice, da bi si koval prekomerne dobičke z visokimi in nedostopnimi cenami tako glede hrane kot drugih uslug, kajti seme, ki se sedaj seje, bo dalo svojo žetev v bodočnosti. To veliko mednarodno srečanje naj doprinese ekonomskemu napreduku in ugledu dežele.«

Nalvežja težava, ki se je postavila pred generalni komisarjat Svetovne razstave, je bilo parkiranje vozil, vendar so sprečno rešili tudi to vprašanje. Pripravili so deset prostorov za parkiranje na skupni površini 110 ha. Parkirni prostor bo lahko sprejel 36 tisoč avtomobilov, 2 tisoč avtobusov, 1400 motorjev in 5 tisoč koles.

Taborišče kač

Kmet Boris Zadrevski iz okolice Prilepa je nedavno pri kopanju zemlje odvil večji kamen in kar pretrnil; pod kamnom je opazil velik klopek gozdar, ki so tu otrpli preživeli žimo. Zadrevski jih je začel pobijati z motiklo, potem pa se je splašil in pobegnul. Ko se je malo pomiril, je poklical nekaj kmetov in pastirjev pa so začeli z motikami in palicami pobijati kače. Tokli so jih nekaj ur, dokler niso bile vse strupenjače mrtve. Našteli so 80 gozdev in nekaj drugih kač.

V kapitalističnem raju

Poročajo, da so cene v ZDA spet porasle in dosegle rekordno višino v zgodovini te dežele. Pravijo, da povprečni državljani ne morejo razumeti, da cene nprestano rastejo, v skladiščih pa se kvarji na milijarde dolarjev živil.

RAZPIS

za pripravljajni tečaj za dopisno ekonomsko srednjo šolo Slovenije

Februarja 1959 se bo pričel nov prvi letnik Dopisne ekonomske srednje šole Slovenije za bivše borce in aktiviste NOV ter za otroke padlih borcev in aktivistov.

Dosedanje skušnje so pokazale, da ima veliko kandidatov nezadostno osnovno izobrazbo. Nekateri imajo sicer formalne pogoje za vpis, nimajo pa potrebnega znanja. Zato organizira šola drugi pripravljajni tečaj iz slovenske, matematike, zemljepisa in kemije. Po končanem tečaju bo za vse kandidate izpit iz vseh štirih predmetov.

Vsi zainteresirani, ki želijo vstopiti v prihodnjem šolskem letu v ESS, naj se prijavijo do 15. maja t. l. Prijave bodo sprejemali samo Okrajni odbori Zveze borcev do 15. maja 1958. Obrazce za prijave lahko dobite na okrajnih in občinskih odborih ZB od 25. aprila dalje.

Posledice tujih gospodarjev

V indijski državi Madia Pradež so se pojavile črne koze. Bolezen je pobrala v dveh mesecih 500 otrok. Razširja se tudi v nekaterih drugih pokrajinah. To so predvsem kraji, ki so zaradi dolgoletnega britanskega kolonialnega izkoriščanja zelo zaostali.

Brigadna razglednica

Brigadirji Koprsko-primorske brigade heroja Pinka Tomaziča, ki delajo obzovno cesto pri Sentlorencu, stanujejo pa v združnem domu v Veliki Loki, so nadvse zadovoljni tudi s prehrano. Sicer pa, kako ne bi bili? Le pogledajte si njihov »glavni kuharski štab« — kdo mu ne bi zaupal lačnih želodcev prizadevnih mladincev in mladink? (Foto: Rastko Bradakja)

Žrtve kač

V Indiji vsako leto umre 20.000 ljudi od pika strupenih kač. Med njimi je posebno nevarna kobra ali naočarka. Nedavno je v Kalkuti na igrišču za plovbo kobra napadla nekoga ponia. Čeprav je konj v smrtnem strahu zdriljal, ga je kobra vendar ujela in ugriznila. Kajti kadar se kobra razbesni, lahko doseže hitrost 50 km na uro.

Strahoten je prizor, kadar gre kobra na svojo žrtev. Vzpne se meter in pol visoko, napihne vrat, nato pa pohleпно plane in grize svojo žrtev, da ji v rano spusti čim več strupa.

Kobra so nočne kače. Hranijo se z mišmi, podganami, žabami in drugimi manjšimi živalmi, zato se rade zadržujejo v bližini naselij in stanovanj. Njen najhujši sovražnik je mali mungo, o katerem je pisatelj Kipling napisal svojo slavno zgodbo o Riki-Tiki-Taviju in njegovem boju s kobro. Njen strup učinkuje zelo hitro na živčni sistem in človek lahko umre v nekaj minutah, če ne dobje takoj injekcijo protistrupa.

11 ton ministrov

»Naša dežela ima poseben apetit za ministre«, je nedavno rekel pariški kabaretni pevec Grello. »Izračunal sem, da smo od začetka Četrte republike potrošili v Franciji ministrov v skupni teži 11 ton«. Zadnji, duhoviti dovpij na zopetno sprejembo francoske vlade.

Vesela vlad

Švicarski list »Le Journal« je zadnjič prinesel tole poročilo: »Motoriziran mrtvaški voz je zdrljal s ceste in se prevrnil. Sofer in mrtič sta nepoškodovana.«

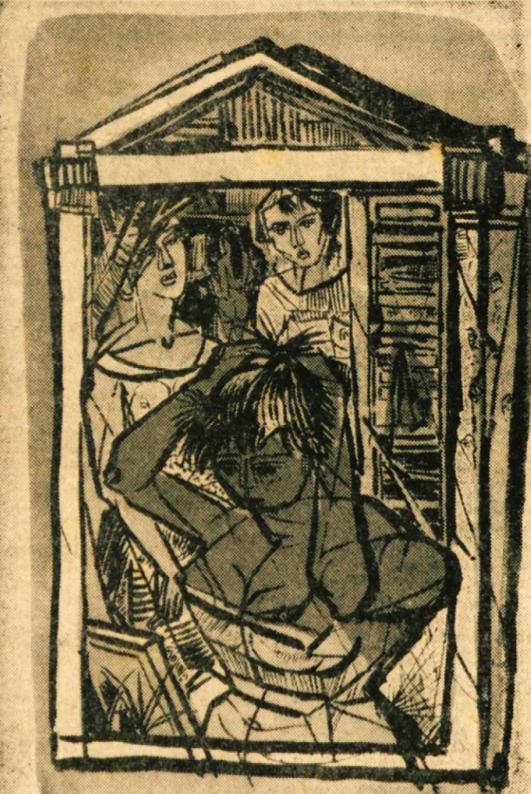
Pereira je le umrl

V našem listu smo že pisali o Javieru Pereiru, najstarejšem človeku na svetu. Ta starec v pravem pomenu besede je nedavno umrl v svojem 169 letu. Ko so ga pred nekaj leti odkrili v Kolumbiji (Južna Amerika) so ga odpeljali v New York. V roke so ga vzeli učenjaki in ugotovili, da je bil Pereira rojen v juniju leta 1798. Bil je torej 20 let mlajši od Napoleona. Pripadal je izumrlemu indijanskemu plemenu Indiosa v Severni Kolumbiji. Ko so Američani šli z letalom ponj v Kolumbijo, so mislili, da bodo našli čvrstega korenjaka, toda zagledali so skromnega starčka. Bil je visok 131 cm in težak le 32 kg.

● OGLASUJTE
● V DOLENJSKEM
● LISTU!

Cerkev so preselili

Ljubljana se spreminja in siri. Večkrat je treba porušiti in odstraniti tudi stara poslopja, ki so napoti sodobnemu razvoju in prometu. To se je zgodilo tudi s cerkvijo sv. Cirila in Metoda. Ker pa je to 400 let stara baročna umetnina, so jo previdno kos za kosom razstavili, prenesli in spet postavili na drugem koncu Ljubljane.

VLADO LAMUT: »RIMSKO OKNO« (1957)

NEKAJ OKROGLIH

»Pomislil, priteče žena k možu, »hčerka je ušla z našim šoferjem!«
»O zlodja — to je bil vendar moj najboljši šofer!« zakolne oče.
»Koliko mleka ti krava daje dnevno?«
»Pet do šest litrov.«
»Koliko ga pa prodaš?«
»Ja tako — sedem do deset litrov.«
»Ti, kaj pa je to: fenomen?«
»No, poslušaj: krokodil ni fenomen, novomeški trg tudi ni fenomen. Ampak če bi se krokodil sprehajal po novomeškem trgu, bi bil to fenomen.«
»Kaj naj storim, tovariš doktor: moja žena je strašno živčna?«
»Pojdite v toplice.«
»Z ženo?«
»Ne, ne — sam.«

— No, Majda boš zdajle zapela ali pustimo goste, da se še nekaj časa zabavajo?

Shan Gonat Mukurdai

SLON

KARI

73. »Kako sta živila v džungli s svojo materjo?« sem ga vprašal v svojih sanjah. »Najino življenje je bilo igra in trud.« mi je odgovoril. »Toda trud je bil igra in igra je bila trud. Ko se je listje na drevu začelo sušiti in se lesketati v nešteti barvah, sonce pa vabiti na jug, smo se poslovili od gora ob vznožju Himalaje ter se po brezkončnih gozdnih poteh, sledč toku svete reke, napotili proti jugu. Tu in tam smo našli na človeška bivališča. Kako ničvedni so ljudje! Kamor koli pridejo, sekajo drevesa in trebijo gozdove.«

74. Na tem potovanju sem videl čudne stvari. Pozimi smo prišli v džunglo ob morski obali. Tam sem videl krokodile, ki so se sončili na pečnem obrežju Gangesovega ustja. Odpirali so žrela in vanje so jim vzletavali majhni ptičji jim čistili zobe in spet odletavali iz žrel; ključvali so jim z zob mrčes, ki zastruplja njihove željosti. K nam, slonom, žal ne priletavajo nobeni ptičji, da bi nam čistili zobe. In tudi tam, celo v vodi, je bilo čuti duh po živalih, ki se hranijo z drugimi živalmi.

75. Na naši poti so stopali stari samci spredaj, za njimi so šli mladiči, potem najmanjši s svojimi materami, kot zaščitnica pa vse mlade samice in vsi mladi samci. Ponoči, ko smo legli spat, se je čreda razvrstila tako, da so stari sloni s svojimi okoli naredili okrog nas prvi, zunanji obroč, v drugi, manjši obroč so se strnili mladi samci, v tretji obroč mlade samice in na sredi, v tem trojnem obroču, smo spali mi mali, v varstvu slonov in zvezd.

76. Ko sem tako spal v džungli, sem videl na nebu duhove slonov, ki so stresali svoje lesketajoče se okle, tulili od srda in se bojevali z mesecem. Ti nebesni sloni so naši predniki, ki čujejo nad nami. Ne smeš pozabiti, da so bili v začetku sloni tisti, ki so vladali vsem drugim živalim, in šele za njimi so bili ustvarjeni ljudje in opice, tigri in kače.« »Kdo je naredil nosoroga?« sem vprašal. »Nosorog« mi je odvrnil Karl. »Je spačen slon.«